

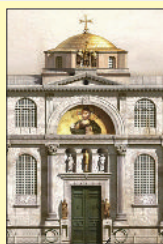
CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXIX ♦ Nr. 11 (404) ♦ NOIEMBRIE 2019

Plimbare prin Bizanț (XIV) Palatul Chalke

Palatul Chalke a fost construit spre sfârșitul secolului al V-lea de către arhitectul Aitherios, în timpul domniei Împăratului Anastasie, ca intrare monumentală în Marele Palat.

» Pagina 4

Sărbătoarea tâlharilor

Sărbătoarea tâlharilor reprezintă un moment în care se închină rugăciuni lui Dumnezeu pentru descoperirea hoților sau pentru ca cineva stăpânit de acest viciu să se vindece, dar și o zi în care se speră recuperarea unor pagube.

» Pagina 5

Din viața Eparhiei

• Sărbătorirea Centenarului Colegiului Național Militar „Mihai Viteazul” din Alba Iulia
• Premieră teatrală în protopopiatul Luduș
• Prețuire și afecțiune față de preoții pensionari din Arhiepiscopia Alba Iuliei

Paginile 2-3

Varia

• Călătorind spre Betleem
• Sfântul Amfilohie de Iconiu
• Proiectul inedit al unui preot pentru românii din Viena a fost dus la bun sfârșit
• În Postul Crăciunului se face adesea dezlegare la pește

Pagina 7

Bisericile de lemn din satele românești, repere ale identității noastre spirituale și etnice

Așezate în cele mai alese și înalte locuri ale satelor noastre românești, bisericile de lemn sunt veritabile tezaure ale patrimoniului nostru spiritual, etnic și cultural, mărturie de netăgăduit ale unității neamului românesc, de-a lungul istoriei sale milenare. Aceste locașuri de cult au fost nucleele de sacralitate în jurul cărora se structura și se desfășura întreaga viață satească, având valoarea de *axis mundi* în geografia morală și spirituală a universului rural. Etnograful Ernest Bernea afirma categoric faptul că „biserica este așezământul tradițional, care organizează și îndrumă viața religioasă și răspunde religiozității și nevoilor interioare ale țăranului, oferind rânduile necesare promovării spiritualității satești”. Fiecare comunitate s-a orânduit în jurul bisericii încă de la începuturile ființării sale, astfel că acolo unde există o așezare românească există sau a existat o biserică veche de lemn. Marele istoric Nicolae Iorga scria că „peste tot la români, în toate săliștile, târgurile și așezămintele monahale, primele lăcașe de cult au fost ridicate mai mult sau mai puțin din lemn”.

Aceste edificii spirituale reprezintă zestrea noastră națională și cele mai superbe bijuterii și prețioase nestemate

moștenite de la înaintașii noștri. Conștiința colectivă a devenirii noastre etnice s-a cultivat sub smeritul acoperământ al bisericuțelor de la sat. Pe lângă valența lor liturgico-sacramentală, unde țăranul român își asuma ființial dimensiunea religioasă a existenței sale, biserica a avut simultan și rolul de tribună națională, școală populară, așezământ de cultură și artă. În jurul acestor vetre au crescut sute de generații care au învățat ce în-

seamnă iubirea față de Dumnezeu și față de Patrie, însușindu-și duhul Legii strămoșești și omenia românească. În termenii teologici ai Părintelui Profesor Ilie Moldovan, biserica satului este toposul sacru și central al paradusului etnic românesc și, totodată, locul în care s-a statornicit ceea ce noi putem numi *etnicitatea euharistică*.

În cuprinsul Arhiepiscopiei Alba Iuliei, care se bucură de un bogat și diversificat patri-

moniu bisericesc mobil și imobil, putem identifica peste o sută de biserici de lemn cu o convingătoare demonstrație de continuitate a unei vieți spirituale de veche tradiție de pe aceste plaiuri. Ele sunt documente de certă autenticitate nu numai prin elementele înfățișării lor, ce reflectă unitatea poporului român, ci și prin rolul pe care l-au împlinit în viața românilor transilvăneni. Pentru românii din satele de pe văile Mureșului, Arieșului, Târnavelor, Secașului, bisericile de lemn sunt martore ale consecințelor grave ale acțiunilor de deznaționalizare și de persecuție religioasă la care au fost supuși țăranii noștri. Astfel, putem înțelege remarcabila valoare a bisericilor din Mureș și Alba: de la Porumbeni, în al cărui lemn se păstrează slova secolului al XVI-lea, de la Văleni, ridicată în 1695-1696, sub protopopul Toader „cu îndemnarea și toată cheltuiala satului”, de la Păcureni sau de la Valea (Iobăgeni), ridicată din temelie „de cinstiții săteni, în locul celei risipite”, de la Mănăstirile Lupșa și Subpiatră, bastioane ale Ortodoxiei în Munții Apuseni, de la Ghirbom sau Găbud ș.a.

Pr. Oliviu Botoi

» continuare în pag. 2

Cuvântul
ierarhului

Pacea inimii și însemnătatea ei

Pacea este singura desfătare pe care o experimentăm atunci când ne aflăm în relație iubitoare cu Dumnezeu, împlinind voia Sa cea sfântă. Psalmistul David grăiește: „Pace multă au cei ce iubesc Legea Ta, Doamne” (Ps. 118, 165). Când lucrurile ce stânenesc dulceața bucuriei noastre sunt nimicite, atunci avem pace. Aceasta este un dar ceresc care împățează toate facultățile spirituale, este o purificare a inimii care ne face să vedem vanitatea lucrurilor exterioare. *Martirologiile* ne oferă multe exemple de sfinți care în mijlocul persecuțiilor și vicisitudinilor vieții și-au păstrat intactă pacea, rămânând netulburați atât în afară cât și înăuntru. Avea dreptate Sfântul Paisie Aghioritul când spunea că „numai atunci când omul se împrietenește cu Dumnezeu, vine pacea launtrică și cea exterioară”.

În seara trădării Sale, Mântuitorul nostru le spune Apostolilor că în viață vor trece prin circumstanțe care răpesc bucuria și pacea, dar să nu se neliniștească, pentru că El a biruit lumea (cf. In. 16,

33). Iar în *Predica de pe munte*, Hristos ne îndeamnă să nu ne îngrijorăm excesiv, ci să ne bazuim pe purtarea de grijă a lui Dumnezeu: „Nu vă îngrijorați spunând: Ce vom mânca? sau: Ce vom bea? sau: Cu ce ne vom îmbrăca?; că știe Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de toate acestea” (Mt. 6, 31-32). Dacă ne petrecem viața într-o permanentă neliniște și tulburare sufletească, asemenea ucenicilor închiși în foisorul de sus de pe Sion, înseamnă că încă nu ne-am întâlnit cu Hristos Cel înviat. Lăsându-ne pradă unui zădărniciu perpetuu, înseamnă că Învierea Sa este pentru noi o simplă speculație teologică sau un simplu fapt istoric, ca atâtea altele, și nimic mai mult.

Filozoful german Paul Ludwig Landsberg, prigonit de naziști, purta, tot timpul, cu el o fiolă de otrăvă, pregătită să o bea în momentul în care ar fi fost arestat. Acesta a distrus fiola în anul 1942, exact în ziua în care a notat în jurnalul său: „L-am întâlnit pe Hristos; El mi S-a descoperit”. Neliniștea este fiola cu otrăvă pe care o purtăm me-

reu în inimă. Noi scăpăm de ea numai în momentul în care ne întâlnim cu Hristos Care a zis: „Pacea Mea o dau vouă. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze” (In. 14, 27). Putem dobândi și păstra pacea inimii când Îl iubim și-L slujim pe Hristos, când luăm poruncile Sale drept legile noastre, predându-ne Lui pe noi înșine și toată viața noastră.

În *Imitarea lui Hristos*, scrisă de Thomas de Kempis (†1471), ne sunt prezentate patru condiții principale pentru a dobândi pacea sufletului și adevărata libertate spirituală. Acestea sunt: „Fiule, să te silești a face mai degrabă voia altora decât a ta. Să alegi totdeauna a avea mai puțin, decât mai mult. Caută totdeauna un loc mai jos și a fi supus tuturor. Dorește, în tot momentul, și roagă-te ca voia lui Dumnezeu să se împlinească în tine. Iată, un astfel de om merge, într-adevăr, pe calea păcii și a odihnei”. Având pacea lui Hristos, „Domnul păcii” (Is. 9, 5), existența noastră se umple de frumusețe duhovnicească, de farmec ceresc și de bucurie senină. Aceasta este „pacea de

sus” pentru care ne rugăm la toate slujbele sfinte ale Bisericii noastre.

Creștinul adevărat rămâne pe pace și își păstrează sufletul netulburat în vâltoarea lumii de azi, a neprevăzutului și a evenimentelor. Un astfel de creștin este pe pace pentru trecutul său, atât de des purificat, și crede în milostivirea divină. El este pe pace pentru prezentul său, simțind că Domnul îi stă aproape și-l călăuzește, chiar dacă în viață există momente dramatice care se intercalează cu ceasuri de liniște. Creștinul evlavios este pe pace pentru viitorul său, încrezător că acesta va fi senin și fecund, după voia Părintelui ceresc, Cel Care „pe toate le lucrează spre binele celor ce-L iubesc pe El” (cf. Rom. 8, 28). Un astfel de creștin va crea un climat armonios în jurul său, căci „cine poartă în sine pacea Duhului Sfânt, acela revarsă această pace asupra celorlalți”, precum ne încredințează Sfântul Siluan Athonitul.

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Noiembrie

Sfânta Mare Muceniță Ecaterina

Sfânta Mare Muceniță Ecaterina a trăit în timpul Împăratului Maximian, la începutul secolului al IV-lea, aparținând unei familii nobile din cetatea Alexandriei. Datorită frumuseții și înțelepciunii sale, însuși Împăratul Maximian își dorea să-i devină soție.

Ecaterina ajunsese să creadă că niciun bărbat nu se poate ridica la nivelul ei intelectual și din această cauză refuza să se căsătorească. Acesta este motivul pentru care mama sa a decis să o ducă la un părinte duhovnicesc din afara cetății, ca să o ajute să întâlnească un tânăr care să-i devină soț. Părintele i-a vorbit despre Hristos și i-a dăruit o icoană a Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe. După această întâlnire, Sfânta Muceniță Ecaterina a avut două viziuni: în prima a văzut-o pe Maica Domnului cu Pruncul în brațe. Însă, pentru că nu era creștină, nu a reușit să vadă fața Mântuitorului. Acest lucru i-a descoperit deșertăciunea cunoștințelor, alegând să primească Sfântul Botez. În a doua vedenie i s-a descoperit Hristos, Care i-a dăruit un inel de logodnă, spunându-i: „Iată, astăzi te primesc pe tine, mireasă Mie, ne-

stricată și veșnică, deci să păzești tocmeala aceasta cu dinadinsul și să nu mai primești nicidecum alt mire pământesc”. Ecaterina a rămas uimită când a văzut în următoarea zi inelul de logodnă pe degetul său. A fost momentul în care viața ei s-a schimbat radical.

Precizăm că în acea vreme, creștinii care refuzau să jertfească idolilor erau uciși. Ecaterina, văzând chinurile pe care le suferau cei care credeau în Hristos, a mers la Împăratul Maximian, spunându-i că închinarea la idoli este o deșertăciune. Tânăra a fost dusă în fața unui consiliu de cincizeci de filosofi păgâni care aveau datoria să o determine să se închine zeilor. Ecaterina a condamnat însă cultul și miturile păgâne, înfruntându-i în discuții publice pe înțelepții vremii și reușind să-i aducă la adevărata credință pe filosofi care o judecau. După mai multe încercări nereușite de a o face pe tânăra fecioară să lepede credința în Hristos, a fost supusă chinurilor, iar în cele din urmă a fost zdrobită de fiarele ascuțite a patru roți.

Pe 25 noiembrie 305, a fost decapitată, Biserica prăznuind-o cu multă evlavie în fiecare an la această dată.

» continuare din pag. 1

Bisericile de lemn din satele românești, repere ale identității noastre spirituale și etnice

În contextul *Anului omagial al satului românesc*, vineri, 22 noiembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu a efectuat o vizită pastorală în parohia Ghirbom, protopopiatul Alba Iulia, unde a fost întâmpinat cu multă bucurie de către 35 de credincioși îmbrăcați în costume tradiționale specifice zonei și adunați în jurul bisericii de lemn cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae”, datată în jurul anului 1688. După ce Arhipăstorul nostru s-a închinat în altarul bisericii și a admirat frumusețea acesteia, a adresat câteva cuvinte duhovnicești celor prezenți, reliefând importanța sezonului liturgic al Postului Nașterii Domnului. În continuare, Părintele Arhiepiscop a stat de vorbă cu țărani ghirbomeni, apreciindu-le frumoasele datini și obiceiuri, portul neaș, graiul dulce și fidelitatea față de credința străbună. Sub co-

ordonarea părintelui paroh Daniel Lazea, credincioșii au interpretat două colinde din tradiția satului. În semn de prețuire, Înaltpreasfinția Sa le-a oferit tuturor icoane aduse de la Ierusalim și le-a mulțumit pentru ospitalitatea de care au dat dovadă.

Cu prilejul acestei vizite pastorale în care s-a întâlnit cu enoriașii din satul Ghirbom, unde a vizitat și biserica de lemn monument istoric, Întăistătorul Eparhiei noastre a spus: „Țărănimea română este aceea care ne-a conservat rasa, pământul, limba și credința, ea fiind, totodată, întruchiparea tuturor virtualităților și energiilor românești, cum spunea Liviu Rebreanu. Iată de ce mediul țărănesc descoperă frumusețile țării noastre, căci în zonele rurale se împletesc armonios frânturi de viață trecută și prezentă. Iuscina țărânului român s-a concretizat, de-a lungul vremii, în operele sale,

precum: portul popular, dansul, folclorul, colindul străbun, arhitectura construcțiilor, obiceiurile și diversele creații artistice, toate acestea fiind apreciate astăzi în lumea întreagă. Demne de imensă prețuire sunt și vechile biserici de lemn, adevărate monumente istorice și de artă. În interiorul acestora, se găsesc fragmente de frescă, sculpturi în piatră sau lemn, colecții de broderii, icoane și obiecte de cult. În jurul unor astfel de biserici sfinte, s-a clădit satul care, traversând vicisitudinile timpului, ne-a păstrat ființa, ne-a salvat neamul și ne-a ajutat să ne făurim un rost bine definit între popoarele lumii. În aceste spații liturgice, unde s-au rugat generații de români ortodocși, noi putem înțelege că «dacă Biserica ar dispărea din istorie, ar dispărea și omul», precum afirma Petre Țuțea”.

Pr. Oliviu Botoi

Sărbătorirea Centenarului Colegiului Național Militar „Mihai Viteazul” din Alba Iulia

Vineri, 1 noiembrie a.c., Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a fost prezent la Colegiul Național Militar „Mihai Viteazul” din Alba Iulia. Începând cu ora 10:00, Ierarhul nostru a participat la evenimentele prilejuate de împlinirea a 100 de ani de la înființarea prestigioasei unități de învățământ din orașul Marii Uniri. Ceremonia s-a desfășurat pe esplanada din fața instituției și a debutat cu prezentarea raportului și intonarea Imnului Național al României de către elevii liceului. La eveniment au luat parte Președintele României, Klaus Iohannis, numeroase cadre militare și oficialități cen-

trale și locale, alături de care s-au aflat profesorii și elevii unității de învățământ.

În prima parte a ceremoniei, a fost oficiată o rugăciune de binecuvântare de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu, după care Chiriarhul nostru a adresat celor prezenți un cuvânt în care a subliniat rolul important Bisericii și Armatei în societatea contemporană. În continuare, a avut loc ceremonia de decorare a Drapelului de luptă al Colegiului Național Militar „Mihai Viteazul”, după care a luat cuvântul Președintele României, Klaus Iohannis, care a vorbit despre vocația și profesionalismul celor care urmează cariera militară.

Adresându-se celor prezenți, Arhipăstorul nostru a spus: „Mă bucur să fiu prezent astăzi la sărbătoarea Centenarului Colegiului Național Militar «Mihai Viteazul» din Alba Iulia. Spun aceasta, fiindcă Biserica și Armata constituie pietre de hotar și factori de echilibru ai societății noastre. Ele au un prestigiu consolidat prin împlinirea misiunilor lor specifice în mijlocul poporului român. În sondaje, aceste nobile instituții ocupă un loc de frunte, deoarece pe amândouă le caracterizează credința în Dumnezeu și iubirea de Patrie”.

În ultima parte a evenimentului, comandantul instituției, colonel Marcel Domșa, i-a oferit Președintelui României *Placheta aniversară a Colegiului*. În continuare, a avut loc un scurt moment în care au fost premiați cei mai buni elevi la învățătură și elevii olimpici, după care a fost dezvelită o placă aniversară de pe fațada instituției. La final, s-a derulat defilarea personalului Colegiului și a subunităților de elevi, după care a avut loc un survol la verticală al colegiului cu aeronave aparținând Forțelor Aeriene Române.

Claudiu Popa

Premieră teatrală în protopopiatul Luduș

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, duminică, 3 noiembrie a.c., a avut loc premiera piesei de teatru „Take, Ianke și Cadîr”, de Victor Ion Popa, susținută de către tinerii liceeni ludușeni. Regizată și adapta-

tă de către actorul mureșean Rudy Moca, această piesă aduce în atenție tema prieteniei și a iubirii care învinge orice barieră sau obstacol și, mai mult decât atât, care dăruiește multă lumină celor din jur.

Evenimentul s-a desfășurat în Sala Mare a Casei de Cultură „Pom-

peiu Hărășteanu” din Luduș, în organizarea Protopopiatului Ortodox Luduș, a Primăriei și a instituției de cultură ludușene, reușind să adune sute de persoane dornice să-i susțină pe tinerii actori. În cele șapte roluri au fost distribuiți tineri din Luduș, artiști amatori, dar talentați: Ionuț Gabriel Grec (Take), David Voșloban (Ianke), Andrei Bologa (Cadîr), Oana Ruxandra Vidru (Ana), Alex Mărginean (Ionel), Luisa Morar (Rachel), Alice Andreia Bologa (Safta), care au reușit să aducă zâmbetul pe chipurile celor prezenți, prin comicul de limbaj, de situație, precum și prin jocul de scenă magistral realizat, la final fiind răsplătiți cu aplauze îndelungi.

Dorin Grama

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA NOIEMBRIE

» continuare în pag. 5

Sărbătoarea tâlharilor

Toate popoarele, din cele mai vechi timpuri, s-au confruntat cu una dintre cele mai periculoase plăgi ale bunei-relaționări dintre membrii unei comunități, respectiv *furtul sau tâlhăria*. Încă de când au apărut primele legi, ele au condamnat, cu o intensitate mai mică sau mai mare, această „anomalie” contrară civilizației. Trebuie să știm că în permanență au existat și există grupuri de oameni care își însușesc, uneori prin metode oribile, bunurile sau agoniseala altor oameni. Sărbătoarea tâlharilor nu mai are intensitatea de altădată, dar ea deține un loc important în pleiada de obiceiuri și tradiții populare românești. De ce acest lucru? Oare poporul român s-a confruntat în trecut cu tâlhăria? Cei mai mulți dintre noi am auzit de bande de tâlhari, de haiduci, de Baba Novac, Pinte Viteazul sau lancu Jianu. Pot fi ei socotiți niște tâlhari sau bandiți? Considerăm că trebuie să subliniem puțin acest aspect pentru a

înțelege sensul și importanța subiectului pe care dorim să îl tratăm în cadrul acestui studiu.

În trecut, în Țările Române, perioadele de instabilitate politică din vremea războaielor și a năvălirilor străine au proliferat tâlhăria, adică formarea unor grupări de hoți care nu ezitau să își însușească bunurile celorlalți prin violență și crimă. Erau tâlhăriți, fără excepție, atât bogații, cât și săracii; oricine își putea pierde toată agoniseala dacă era vizat de atacul bandiților. Atrocitățile erau greu de imaginat, dar și pedepsele erau pe măsură. De exemplu, *Pravila lui Vasile Lupu* ne spune că vinovatul de tâlhărie trebuia spânzurat la locul faptei, alături de complicității acestuia (Pricina 13 și Glava 76). Numai în timpul domnitorului Vasile Lupu au fost executați pentru tâlhărie aproximativ 40.000 de oameni, dar mulți dintre ei nu erau prinși vii, pentru că mureau în luptele cu potera (justițiar de elită care aveau ca scop capturarea tâlharilor).

LUNA NOIEMBRIE ÎN ISTORIE

2 noiembrie 1784: A izbucnit marea Răscoală Țărănească din Transilvania, condusă de către Horea, Cloșca și Crișan;

9 noiembrie 1889: A avut loc căderea Zidului Berlinului. Barierele dintre Germania de Est și cea de Vest au fost deschise;

10 noiembrie 1688: S-a încheiat tipărirea Bibliei în limba română. Textul a fost definitivat din inițiativa lui Șerban Cantacuzino, domnitorul Munteniei;

12 noiembrie 1857: În Moldova, au fost introduse timbrele poștale imparate cu un cap de bour, vechia stemă a Moldovei, astăzi unele dintre cele mai valoroase mărci poștale din lume;

21 noiembrie 1880: Printr-un act semnat la Sigmaringen, prințul Ferdinand de Hohenzollern, nepotul de frate al lui Carol I, a fost desemnat prinț moștenitor al Coroanei României;

25 noiembrie 1864: A fost promulgată „Legea instrucțiunii publice”, care avea să stea la baza învățământului românesc modern. S-au stabilit trei grade de învățământ: primar, secundar și superior, din care instrucțiunea primară era obligatorie și gratuită;

27 noiembrie 1895: Alfred Nobel (1833-1896) a creat Premiile Nobel, primele recompense fiind decernate în anul 1901. În prezent, premiile sunt oferite în fiecare an la 10 decembrie, data decesului lui Alfred Nobel.

Prețuire și afecțiune față de preoții pensionari din Arhiepiscopia Alba Iuliei

Viața omului pe acest pământ se constituie într-o succesiune de evenimente, trăiri, deveniri, stări și momente importante care marchează parcursul biografic al fiecăruia dintre noi. Din perspectivă duhovnicească, nu cantitatea reperelor biografice împodobește și înfrumusețează viața noastră, ci calitatea metamorfozelor ontologice pe care le-am experimentat odată cu trecerea timpului, pregătindu-ne sufletul pentru Împărăția lui Dumnezeu. Reflectând asupra „vârstelor vieții spirituale”, în termenii teologului Paul Evdokimov, o etapă importantă și definitorie pentru mântuirea personală o reprezintă vârsta senectuții. Pentru preoți, acest răstimp dintre împlinirea misiunii pastorale încredințate și marea trecere este un prilej de retrospectivă, de interiorizare, de lepădare a sinelui și de orientare a voinței către Tatăl ceresc.

Chipul paterical al preotului ajuns la vârsta cărunteții impune tuturor respectul cuvenit și, totodată, rămâne pentru cei mai tineri și neexperimentați un model de slujire apostolică. În slujitorul înaintat în ani de viață, noi vedem și un povățuitor iscusit care, trecut fiind prin greutățile vieții și încărcat de poverile păstoriilor săi, ne poate oferi sfaturi pastoral-spirituale prin care să conducem cât mai bine cu puțință turma lui Hristos pe drumul către Împărăția cerurilor. De aceea, pe bună dreptate, putem spune faptul că un preot nu își încetează niciodată lucrarea sacerdotală, ci doar se retrage din ac-

tivitatea managerială de paroh, el având pe mai departe datoria de a fi slujitor al Cuvântului lui Dumnezeu. Un astfel de preot, lipsit de griji de ordin administrativ, se poate dedica mai mult rugăciunii pentru sine și pentru lume, are posibilitatea de a lectura tot ceea ce nu i-a permis timpul până acum, se poate bucura de familia sa pe care poate, uneori, a lăsat-o pe un loc secund, având în prim plan grija față de credincioșii parohiei.

Caracterul dinamic al Tradiției noastre este atât de bine surprins în imaginea unui preot venerabil, înțelept și destoinic care slujește alături de un tânăr păstor, plin de entuziasm și de dorință arzătoare de a păstori turma ce i-a fost încredințată prin purtarea de grijă a Chiriarhului său. De asemenea, în pofida unei tendințe malițioase de a-i considera pe preoții pensionați ca nefiind foarte utili, realitatea cotidiană ne arată misiunea în care aceștia sunt antrenați constant, suplinind parohiile vacante temporar și înlocuindu-i pe părinții parohi care, din motive obiective, nu pot sluji, uneori, în bisericile lor de enorie. Să nu mai vorbim de faptul că acești atleți ai lui Hristos au puterea de a contribui la desăvârșirea morală a societății în care trăim, prin exemplul lor viu, prin rugăciunea lor și prin cuvintele pe care le adresează celor care le ies în cale. Aceștia sunt cu adevărat prezențele harismatice atât de necesare în această lume care se secularizează galopant și care își pierde valorile identitare.

Având o prețuire aparte și o afecțiune părintească față de

sacerdoții care au slujit poporul lui Dumnezeu vreme de trei, patru sau poate aproape cincisecizeci de ani, în semn de recunoștință, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu a oferit tuturor preoților pensionari câte o *Diplomă de vrednicie*, o icoană cu Învierea Domnului și o carte cu autograf personalizat. Darurile Arhipăstorului nostru au fost distribuite prin cei zece părinți protopopi care i-au cercetat pe fiecare în parte la casele lor, transmitând sfinților slujitori binecuvântarea arhierescă, gândurile bune și cele mai calde urări de sănătate și împlinire sufletească.

Întrebat fiind de ce a manifestat o astfel de atenție iubitoare față de preoții pensionari, Înaltpreasfinția Sa a răspuns: „Darul meu oferit Preacucernicilor Preoți pensionari este o expresie a prețuirii mele sincere și devotate pentru acești crainici ai Cerului și miniștri ai Tainelor sfinte, care, decenii la rând, au binevestit, au sfințit și au călăuzit poporul dreptcredincios, alinând dureri și ușurând poveri. Ei trebuie să rămână, în continuare, foarte atașați de Hristos, Arhiereul veșnic, Care i-a investit cu «putere de sus» și Care le cerșete prietenia până la ultima lor suflare. De asemenea, trebuie să fie încredințați că fiecare faptă a lor, oricât de mărunță ar fi, precum și crucea suferinței lor, au o valoare specială, o valoare divină, aducând un folos imens lumii acesteia, răscumpărata cu mare preț”.

✧ Pr. Oliviu Botoi

Momente de bucurie duhovnicească pentru credincioșii din filia Vaidacuta, protopopiatul Târnăveni

Vineri, 8 noiembrie a.c., de sărbătoarea Soborului Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, pentru credincioșii din filia Vaidacuta, parohia Suplac (protopopiatul Târnăveni), a fost o zi de aleasă bucurie duhovnicească. Cu prilejul hramului bisericii, în mijlocul credincioșilor de aici au fost invitați copiii de la Școala „Sfântul Nicolae” din localitatea Suplac, care, însoțiți de către doamna învățătoare Viorica Roșca, au dat răspunsurile la Sfânta Liturghie.

După participarea la Dumnezeiasca Liturghie și împărtășirea cu Preacuratele Taine ale lui Hristos, a fost vizitat muzeul satului, unde doamna învățătoare le-a oferit copiilor numeroase explicații referitoare la datinile și obiceiurile înaintașilor, cultivându-le sentimente de prețuire față de strămoșii lor care au trăit sim-

plu, călăuziți fiind de dragostea față de credință și de neam. Apoi, a avut loc un moment artistic în cadrul căruia copiii au recitat poezii ale unor însemnați poeți români, creații lirice în care a fost elogiat satul românesc.

În continuare, la casa parohială din localitate, s-a desfășurat o activitate în cadrul căreia celor mici li s-a vorbit despre importanța Bisericii în viața noastră, precum și despre cultul îngerilor. La final, copilașii au primit câte o icoană cu Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, precum și numeroase alte daruri, în semn de apreciere pentru dragostea cu care au răspuns invitației de a participa la hramul bisericii din filia Vaidacuta.

A doua zi, cu prilejul prăznirii Sfântului Ierarh Nectarie de la Eghina, Sfânta Liturghie a fost oficiată de către un sobor de șapte

preoți, enoriașii bucurându-se de prezența corului Catedralei „Sfânta Treime” din Târnăveni. În continuare, a avut loc un eveniment deosebit, organizat cu prilejul *Anului omagial al satului românesc (al preoților, profesorilor și primarilor gospodari)*. În acest sens, Asociația „Vaidacuta – Satul Meu”, în colaborare cu parohia Suplac, a organizat un concert de pricesne la care au participat numeroși interpreți populari îndrăgiți, dintre care amintim pe Leontina Pop, membrii Asociației Culturale „Grai Transilvan” (Ovidiu Furnea, Ina Todoran, Monica Pîrlea, Șerban Sebastian, Diana Marin) și Corul de copii „Minunea” al parohiei Suplac și al Școlii Gimnaziale Coroisanmărtin.

De asemenea, la eveniment au fost de față numeroși oameni de cultură din județul Mureș (domnul Nicolae Băciuș, directorul Direcției de Cultură Mureș, domnul Răzvan Ducan, poet, membru al Uniunii Scriitorilor din România), precum și profesori și învățători din localitățile învecinate. Participarea credincioșilor la aceste manifestări a fost, de asemenea, numeroasă. Totodată, evenimentul a fost transmis în direct pe postul de televiziune TVAS Târnăveni.

✧ Pr. Ioan Macaria

✧ Evenimente

Așezământul Social „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia, la ceas aniversar

Așezământul Social „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia și-a aniversat copiii la 16 ani de la înființarea centrului. Cu acest prilej, așezământul și-a deschis porțile pentru toți cei care au dorit să-i treacă pragul. A fost un moment festiv încărcat de multă emoție pentru copii, pentru personalul centrului și pentru invitați, s-au rostit rugăciuni de binecuvântare și de mulțumire, s-au schimbat impresii și amintiri, după care a avut loc și o masă festivă.

Cel mai frumos moment a fost, ca în fiecare an, întâlnirea dintre copiii și tinerii ocrotiți în prezent și cei care au beneficiat de-a lungul timpului de ocrotirea oferită în centru. Sub genericul „Aripi pentru viață”, copiii din așezământ au aflat poveștile celor care au părăsit casa și au trecut într-o nouă etapă a vieții. A fost un moment de împărtășire a experiențelor dobândite, de apreciere „a celor care și-au luat zborul spre viață” și de motivare „a celor cărora acum le cresc aripi pentru a porni în lume”.

În toți acești ani de funcționare, Așezământul Social „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia a oferit ocrotire pentru 56 de copii și tineri, iar 44 dintre aceștia au părăsit casa după vârsta de 18 ani și s-au integrat social. Suntem destul de des întrebați: „Ce se întâmplă cu copiii după ce împlinesc 18 ani?”. Ei pot rămâne în centru, de fapt, până la vârsta de 26 de ani, dacă urmează cursurile unei facultăți. În cei 16 ani de activitate, însă, niciunul nu a rămas până la această vârstă, chiar dacă mulți au urmat cursuri universitare.

Ne străduim, alături de întregul personal care își desfășoară aici activitatea, ca prin dragoste, multă răbdare și exemplul personal, să asigurăm copiilor o dezvoltare armonioasă în care necazurile suferite de ei sau lipsa familiei să nu-și pună amprenta prea adânc pe întreaga lor viață. Ocupația noastră nu este „creșterea copiilor”, ci formarea lor armonioasă, trupească și sufletească.

Atunci când se apropie de vârsta la care vor „să-și ia zborul”, cel mai important pas este să îi ajutăm să-și găsească serviciu și locuință. Am reușit în majoritatea cazurilor să facem acest lucru, iar cea mai mare satisfacție o reprezintă legătura care se păstrează cu ei și după mulți ani de la plecarea lor. Uneori, avem impresia că munca nu dă roadele așteptate. Acestea sunt evidente, însă, atunci când copiii din anii trecuți, deveniți acum tineri cu familie și integrați

în societate, ne vizitează și ne povestesc despre viața lor. Noi spunem atunci că „se întorc din când în când la casa părintească”. Într-un fel sau altul, cu toți se păstrează legătura.

Poveștile de viață ale unora din copiii care au crescut aici sunt impresionante. De exemplu, una dintre fete a urmat cursurile Facultății de Drept, după care a plecat în Belgia, unde dorește să își continue studiile, iar marele ei vis este să ajungă să lucreze la Bruxelles. O altă domnișoară s-a căsătorit, are o fetiță și a lucrat la un salon de înfrumusețare. Un alt tânăr s-a reîntors la casa mamei sale, pe care a renovat-o. Mai mult decât atât, l-a ajutat și pe un alt tânăr care a locuit în așezământ, oferindu-i o cameră de locuit, iar acum are o prietenă cu care intenționează să se căsătorească în anul următor. Exemplele ar putea continua cu fiecare copil în parte. Cea mai mare realizare pe care o simțim la copiii de aici e depășirea propriei condiții și înaintarea cu pași siguri în viață, iar relațiile pe care le păstrăm cu ei ne demonstrează din plin acest lucru.

Redăm o parte din mesajul trimis de o tânără care a plecat din casă acum doi ani: „Am mâncat o clementină și m-am dus cu gândul la atmosfera Crăciunului. Așa mi-am amintit de toate sărbătorile de Crăciun petrecute alături de voi. Aș da orice să pot întoarce timpul și să mai petrec un Crăciun cu voi; ar fi minunat să mai simt cum e să fii un copil fără griji și nevoi, un copil fericit... Îmi este foarte dor de voi, de toți”. Astfel de gânduri îți oferă motivația suficientă și necesară pentru a vedea că efortul nu e zadarnic și te fac să înțelegi că oricât de mică este raza de speranță pe care ci-neva o are în viață, ești dator să îl ajuti să o aprindă la cea mai mare intensitate. Mulțumim lui Dumnezeu și tuturor oamenilor generoși care ne sprijină pentru toate aceste realizări.

Așezământul Social „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia funcționează din anul 2003 în cadrul Asociației „Filantropia Ortodoxă” Alba Iulia, în parteneriat cu Consiliul Județean Alba, prin DGASPC Alba. Centrul oferă găzduire, educație, consiliere și suport afectiv pentru 12 copii și tineri cu vârste între 4 și 19 ani și face parte din Rețeaua de asistență socială a Arhiepiscopiei Ortodoxe a Alba Iuliei, în cadrul căreia există numeroase Case de Tip Familial pentru 276 de copii cu măsuri de plasament.

✧ Pr. Marcel Duda

Sfânta Euharistie în creațiile literare, în cele populare și în colindele vechi românești

Pe lângă studiile de specialitate sau lucrările cu un pronunțat caracter teologic, care au apărut în teologia ortodoxă românească în secolele XIX-XX, de-a lungul vremii întâlnim numeroase referiri atât la Taina Sfintei Euharistii, cât și la alte aspecte cu caracter teologic în literatură sau în scrierile cu caracter folcloric. De asemenea, amintim în acest sens colecțiile de legiuri care au stat la baza a numeroase coduri de legi de mai târziu (*Pidalionul*, *Pravila mică* – de la Govora, *Pravila mare* a lui Matei Basarab etc.); este redundant să amintim în sensul acesta numeroasele cărți de slujbă, care s-au păstrat în parohii sau în muzee. Vechile tipărituri din țara noastră s-au bucurat de o largă răspândire și circulație în toate zonele populate de români și nu ne înșelăm atunci când afirmăm că au avut un rol covârșitor în menținerea ideii de românitate.

Conștiința de neam demonstrată de vechile tipărituri românești a fost o realitate neîntreruptă. În această situație este ușor de înțeles de ce produsele materiale și spirituale treceau cu ușurință munții, iar schimbul de tipărituri și oameni învățați dintr-o țară în alta continuă și se intensifică de-a lungul vremii. Totodată, conștiința de neam explică circulația intensă a cărților românești, chiar și atunci când autoritățile habsburgice erau extrem de restrictive cu răspândirea tipăriturilor din Muntenia și Moldova în Principatul Transilvaniei. De altfel, sentimentul de apartenență la comunitatea ortodoxă este exprimat și prin activitatea prolifică a domnitorilor munteni și moldoveni de sprijinire și ajutorare a lăcașurilor de cult din Transilvania, unde Biserica Ortodoxă era considerată tolerată, precum și din Imperiul Otoman, în speță din Dobrogea.

În ceea ce privește referirile la Sfânta Euharistie în creațiile literare românești, observăm cu ușurință că acestea nu lipsesc din povestirile, nuvelele sau romanele cu tematică religioasă. Astfel, Ioan Slavici, Gala Galaction, Ion Agârbiceanu, Vasile Voiculescu sau Mihail Sadoveanu sunt doar câțiva autori care amintesc de această Sfântă Taină în scrierile lor. Descrierea marilor sărbători și pregătirea pentru întâmpinarea acestora întotdeauna era pusă în strânsă legătură cu împărtășirea cu Preacuratele Taine ale lui Hristos.

La fel ca în creațiile culte, și cele folclorice conțin referiri la Sfânta Euharistie. „Creatorii sau purtătorii de folclor sunt cunoscuți de masa populară și apreciați ca atare. Transmiterea creației literare de la un om la altul e un dar pe care nu-l are oricine. Darul se întemeiază pe memorie, pe talentul de a povesti și fantezia povestitorului” (Antonia Maria Mera, „Procesul de creație în folclor și dezvoltarea creației populare”, în *Columna*, 2/2013, p. 150). Prin urmare, colindele și poeziile populare constituie valori inestimabile în zestrea culturală a poporului nostru. „Colindele fac parte din acele texte și melodii tradiționale care pot fi denumite cântări euharisti-

ce; iar prin păstrarea semnificațiilor acestora în datinile diferitelor zone ale țării ar putea fi privite ca niște ecouri liturgice din etnogeneză. Căci Euharistia – mulțumire supremă și laudă deplină – este însuși conținutul și chipul unei vieți noi pe care Cel de Sus ne-a dat-o, fiind acest nou fel de viață pe care ni l-a rânduit Dumnezeu, nu doar din punct de vedere personal, individual, ci și etnic-comunitar” (Alexandru-Constantin Chituță, „Colindele românești – ecouri liturgice din etnogeneză”, în *Ziarul Lumina*, 22 decembrie 2013, p. 3).

Observăm, de asemenea, că în numeroase colinde vechi românești sunt amintite paharul de vin și pâinea. La origine, aceste referiri ne duc cu gândul, de bună seamă, la elementele euharistice. Lucian Blaga consideră sacralitatea grâului la români drept imaginea hristoforică, imaginea transcendenței care coboară pe pământ. Grăuntele de grâu este considerat unul dintre simbolurile vegetale extrem de importante ale lui Iisus Hristos. O vorbă din bătrâni spune că la o privire atentă a bobului de grâu se vede în el chipul lui Hristos. Același lucru îl înțelegem și la auzul creației populare românești cu prilejul sărbătorilor de iarnă: „Rămâi, gazdă, sănătoasă, c-ai primit colinda noastră / Cu-n colac de grâu frumos, ca și fața lui Hristos”.

Idei referitoare la Sfânta Euharistie cuprind, de asemenea, precesnele, acele imne sau cântări liturgice interpretate în timpul Sfintei Liturghii la momentul împărtășirii. Pricesnele au un conținut tematic variat, centrat în special pe comportamentul moral creștin, pe rugăciunea de iertare, de mulțumire și de laudă la adresa lui Dumnezeu, a Maicii Domnului și a sfinților. Sunt cântate cu precădere în bisericile parohiale de către credincioși, iar în ultimul timp, au devenit parte a repertoriului multor artiști populari consacrați care au depus eforturi considerabile pentru culegerea, adaptarea și păstrarea lor.

Prin urmare, tema Dumnezeieștii Euharistii poate fi regăsită și în literatura poporului nostru, atât cea cultă, cât și cea populară. Dacă ar fi fost un subiect lipsit de importanță sau periferic, autorii nu ar fi insistat atât asupra lui. Și întrucât folclorul e creația artistică a masei populare de-a lungul veacurilor, în care se reflectă viața prin toate aspectele ei în continuă transformare, înțelegem că Dumnezeiasca Euharistie face parte din viața creștinului. În sensul acesta, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, vorbind despre colindele tradiționale românești, afirma: „Ele sunt un memorial și o prelungire a Liturghiei și a slujbelor de Crăciun. Ele sunt un ecou și rodire a slujbei și sfințeniei Bisericii în sate și orașe, în casele creștinilor, întrucât inimile credincioșilor au devenit biserică, peșteră din Betleem transformată în sălaș primitiv pentru cer, casă de oaspeți în care Pruncul este preamărit de magi înțelepți”.

 Pr. Nicolae Aloman

Întrarea în Marele Palat imperial bizantin se făcea dinspre piața Augusteon, prin poarta monumentală din bronz, numită Chalke, care a împrumutat și numele palatului. Aceasta a fost construită spre sfârșitul secolului al V-lea de către arhitectul Aitherios, în timpul domniei Împăratului Anastasie, ca intrare monumentală în Marele Palat. A fost distrusă în incendiul din 532, provocat de răscoala Nika, și reconstruită de către Împăratul Justinian, adăugându-i-se o cupolă folosită ca biserică probabil pentru gărzile porții. După secolul al X-lea, impunătoarea poartă și-a pierdut din importanța de odinioară. Împărații, locuind în palatul Boukoleon, în partea de sud a Marelui Palat, pe țărmul mării, foloseau drept intrare oficială poarta Kathisma, dinspre Hipodrom. Pe vremea otomanilor, Poarta Chalke și dependențele din preajma acesteia au servit ca menajerie. Abia în anul 1804 aceasta a fost demolată.

Plimbare prin Bizanț (XIV) Palatul Chalke

Ansamblul de clădiri din spatele impozantei porți de bronz s-a numit Palatul Chalke. Acesta era de fapt un vestibul lung care lega Marele Palat cu Constantinopolul prin piața Augusteon. Ansamblul Chalke cuprindea sălile de gardă ale soldaților, contingentele de *scholari* și *excoubitoi* care răspundeau și de închisori, sala *Lychos*, unde împăratul primea în audiență, și sala *Consistoriului*. Mai exista o sală de recepții cu trei porți decorate cu fildeș, la care se adăuga o sufragerie, unde împăratul servea masa, și o biserică. Palatul era decorat cu mozaicuri aurite reprezentând victoriile lui Justinian. Curtenii, în splendide veșminte, își înconjurau în permanență împăratul.

În secolele VII-VIII, clădirile aferente Porții Chalke au fost transformate în închisoare. Împăratul Vasile Macedoneanul (867-886) a refăcut clădirile, oferindu-le o nouă destinație pentru justiție. În anul 972, Împăratul Ioan Tzimiskes a reconstruit capela din cupola porții, în acel loc fiind înmormântat patru ani mai târziu.

De Poarta Chalke se leagă începutul războiului iconoclast. Aici se afla o icoană în mozaic a lui Hristos încă de pe vremea Împăratului Mauriciu, însă a fost îndepărtată de către Împăratul Leon al III-lea Isaurul (717-741), în timpul domniei sale, undeva între anii 726-730, în

locul ei fiind pusă o cruce. La scurt timp după triumful Ortodoxiei din anul 843, în timpul basilissei Theodora, a fost realizată o nouă icoană din mozaic, la Poarta de Bronz.

De aici ne îndreptăm spre *Triclinium*-ul celor Nouăsprezece paturi, o vastă sală luminată prin cupolă. Acesta era de fapt o sală pentru hetele oferite de împărat cu ocazia marilor sărbători creștine. Erau nouăsprezece paturi-canapele, unde se mânca și se bea după moda romană, deși la Constantinopol fiecare casă avea scaune sau jilțuri. Bizantinii, care-și spuneau *romei*, adică urmașii romanilor, respectau tradiția romană, etalând un lux deosebit la aceste hete. Toată vesela era de aur, iar mâncarea se aducea pe cărucioare acoperite de purpură. Marea sală de recepție era luminată de sus prin sticlă multicoloră. Pe fiecare pat-canapea, așezat într-o absidă, încăpeau doisprezece invitați; un număr de 228 de invitați erau priviți de împărat de pe patul său mai sus cu trei trepte, în absida răsăriteană.

De aici ne vom îndrepta spre palatul Daphne și Katisma. Dar despre acestea, în numărul viitor. Până atunci însă, nu uitați: cea mai fascinantă istorie e cea bizantină.

» continuare în următoarele numere

Pr. Cornel Marcu

Vrednic lucrător al viei Domnului: părintele Ioan Ognean

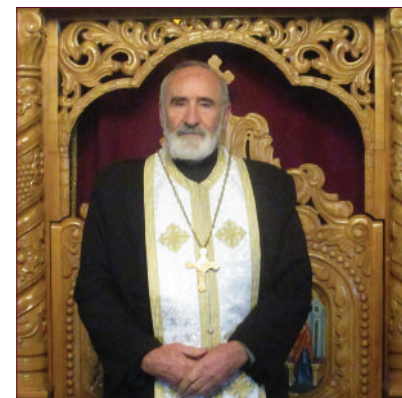
Jertfelnicia este calitatea impetivă necesară virtuții celei mai mari și primei porunci date de Fiul lui Dumnezeu în Legea cea Nouă, iubirea. Cu precădere, orice slujitor al Bisericii lui Hristos trebuie să aibă în cuget și simțire jertfelnicia, demonstrând aceasta în special prin fapte, necăutând voia proprie (cf. Ioan 5, 30), ci voia Celui Care L-a ales pentru această nobilă lucrare, dar deloc ușoară.

Un model viu de astfel de slujitor al Împăratului Hristos este părintele Ioan Ognean, care s-a născut la data de 26 august 1946, în localitatea Sângeorgiu de Câmpie, comuna Sânpetru de Câmpie, avându-i ca părinți pe Cornel și Maria. Alături de ei și-a petrecut copilăria, ajutându-i la treburile gospodărești și la cele ale câmpului, împreună cu fratele său Cornel. După finalizarea claselor primare în satul natal și a cursurilor Școlii Gimnaziale din Sânpetru de Câmpie, a absolvit o școală profesională de construcții, care se va dovedi extrem de folositoare în activitatea părintelui. A urmat apoi cursurile Liceului „Bolyai Farcaș” din Târgu-Mureș, timp în care, din pricina vremurilor și a nevoilor, dar și a hărniciei de care a dat dovadă, pe lângă cursuri, s-a angajat și muncitor la IRUM Reghin, între anii 1964-1967. În anul 1968, s-a înscris la Seminarul Teologic Special din Curtea de Argeș, pe care l-a absolvit în 1971. Și-a completat ulterior studiile teologice la Institutul Teologic Ortodox din Sibiu, iar în anul 1972 s-a căsătorit cu tânăra Maria Silivășan și Dumnezeu i-a binecuvântat cu doi copii: Olimpia și Ionuț.

În data de 2 februarie 1972, la praznicul Întâmpinării Domnului, a fost hirotonit preot pe seama parohiei

Săniacob, din protopopiatul Luduș. Fiind puțini slujitori ai Bisericii în acele locuri, sfinția sa a păstorit și în parohiile vecine, cum ar fi Cecălaca sau Nandra. Din data de 29 august 1975, s-a transferat în parohia Sărmășel-Gară, aici fiind primul preot paroh, până atunci în acest sat slujind destul de rar preoții din parohiile vecine. În această parohie micuță, nou înființată, a fost nevoie de intervenții la biserica de lemn „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” adusă în localitatea Sărmășel-Gară cu peste 40 de ani în urmă, din satul Dâmbu. Astfel, biserica a fost ridicată pe fundație din piatră de râu și s-au zidit scările de acces. De asemenea, a fost schimbat de două ori acoperișul bisericii și a fost împrejmuțat curtea cu gard de sârmă, având stâlpi și fundație de beton. Pentru a scoate în evidență și mai mult frumusețea locașului de cult, prin râvna și cu purtarea de grijă a părintelui Ioan Ognean, a fost adusă o impresiionantă poartă maramureșeană, un adevărat „arc de triumf” bogat în simboluri spiritual-creștine. Biserica a fost înscrisă pe lista monumentelor istorice și este declarată triplu monument istoric.

Chiar dacă au fost făcute atâtea lucrări de întreținere și înfrumusețare a bisericii de lemn, în anul 1990, vrednicul preot a reușit să demareze lucrările pentru o nouă biserică, după ce și-a propus acest lucru în taină cu mult timp în urmă, dar vitregiile vremii l-au împiedicat. A participat la toate lucrările noii biserici, pe multe realizându-le chiar el, în nenumărate zile lucrând de dimineața până seara. Jertfelnicia părintelui a fost răsplătită de Dumnezeu, deoarece această frumoasă biserică este numită de către oamenii și preoții din jur *catedrala*

câmpiei. Multe au fost greutatea, dar părintele și-a pus nădejdea în Dumnezeu și în 13 ani s-au încheiat lucrările de zidire a lăcașului de cult, deși la început parohia nu deținea nici terenul necesar pentru o astfel de lucrare. În data de 22 mai a anului 2005, după ce au fost terminate și lucrările de pictură, a fost sfințită și, la dorința părintelui Ioan, a primit hramul „Sfinții Cuvioși Mărturisitori Visarion și Sofronie și Sfântul Mucenic Oprea”, tot atunci vrednicul preot fiind hirotonit *iconom-stavrofor*.

După 42 de ani de slujire, în octombrie 2014, s-a pensionat, fiind îmbisericit în parohia Sărmășel-Gară pe care a păstorit-o aproape 40 de ani. Chiar și acum când a depășit frumoasa vârstă de 73 de ani, părintele Ioan este plin de viață, bucurându-se de cinstea de a sluji lui Dumnezeu în biserica zidită de sfinția sa. Ori de câte ori este nevoie, când îl solicită preoții din localitățile vecine, el răspunde chemării la slujire cu drag, fiind un sprijin de nădejde al Miresei lui Hristos, iar în timpul liber, harnicul sacerdot a ales să se îndeletnicească și cu frumoasa meserie de apicultor.

 Pr. Lucian Voșloban

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Ce este Taina Sfintei Cununii, când și unde se săvârșește ea și care este rolul nașilor la această Taină a Bisericii?

În limbajul obișnuit, cuvintele care definesc noțiuni legate de conviețuirea unui bărbat cu o femeie, în cadrul familiei, sunt uneori întrebuițate greșit. *Cununia* sau *nunta* este din punct de vedere religios una dintre cele șapte Taine prin care Biserica binecuvintează și sfințește legătura bazată pe dragostea dintre bărbat și femeie. Această legătură este mai întâi oficializată prin ceea ce numim, în general, căsătorie civilă, în fața autorităților legale, care creează efecte juridice. La rândul ei, cununia sau nunta creează efecte harice sau sfințitoare. Taina Nunții este săvârșită de către episcopi și preoți. Rânduilele vechi bisericești interzic ieromonahilor, adică preoților călugări, să officieze această slujbă, fiindcă aceștia, depunând votul castității, nu pot să participe la dansul ritual când se înconjoară masa și se cântă „Isaia, dănțuiește” și nici la petrecerea legată întotdeauna de nuntă. Nici arhierul nu participă la acest dans ritual, ci se retrage în scaunul arhieresc, în timpul cântării menționate.

Cununia se oficiază după încheierea căsătoriei civile, certificatul de căsătorie fiind un act doveditor al lipsei de impedimente la căsătorie. Cei care se cunună trebuie să fie de aceeași credință sau confesiune. Căsătoriile mixte, încheiate între creștini de confesiune ortodoxă cu cei de alte confesiuni, cum ar fi cea catolică și protestantă, nu sunt îngăduite după canoane. Cununia, după rânduiala creștină ortodoxă, nu se oficiază niciodată între persoane de același gen, după cum nu se admite nici căsătoria civilă a acestora, deoarece prin asemenea legături nu s-ar îndeplini scopul principal al căsătoriei – nașterea de prunci și perpetuarea neamului omenesc –, iar din

punct de vedere religios s-ar încuraja și oficializa păcate foarte grave care sunt împotriva firii.

După rânduilele vechi bisericești, ar trebui ca Slujba Cununii să aibă loc dimineața, înainte de Liturghie, pentru ca tinerii să participe la slujbă și să se împărtășească, după ce au primit dezlegarea prin spovedanie. Dar și în cazul nunții, regula a suferit o schimbare, căci, de obicei, nunta se oficiază după Liturghie, mai spre seară, sau, cum a devenit obiceiul în ultimul timp, se săvârșește sâmbăta. Sunt însă și zile în timpul unui an bisericesc când săvârșirea Cununii este interzisă prin porunca a IX-a bisericească. Conform acestei porunci, nu se fac nunți în zilele de post și în posturile din timpul anului. De asemenea, nu se fac nunți nici în perioadele de mare bucurie duhovnicească, prilejuate de marile sărbători creștine. Amintim, în sensul acesta, Săptămâna Luminată, care este o prelungire a bucuriei pascale, perioada cuprinsă între Crăciun și Bobotează (25 decembrie - 6 ianuarie), Duminica Paștilor, a Rusaliilor și, în general, zilele tuturor praznicelor împărătești și în ajunul lor. Nu se fac nunți în aceste perioade pentru ca bucuria prilejuită de nuntă să nu micșoreze pe cea creată de aceste mari sărbători.

Fiind prilej de bucurie pentru familie, dar și pentru obștea creștină, cununia se săvârșește numai în biserica parohială și nu în case particulare, tocmai pentru a-i spori caracterul de act sfânt și sfințitor. După tradiția Bisericii, cununia nu se săvârșește în biserică de mănăstire, pentru a nu tulbura liniștea viețuitoarelor de aici.

Rolul nașilor în cadrul logodnei este de a pune, împreună cu preotul slujitor, inelele pe degetele mirilor, iar în cadrul Cununii de a pune și de a lua de pe cap cununile mirilor. Tot ei sunt cei care țin lumânările, de o parte și de alta a celor doi tineri care se cunună și participă la dansul ritual din rânduiala acestei Sfinte Taine. Nașii însă nu au numai un rol

estetic și ajutorător în săvârșirea Tainei Cununii, ci devin din acel moment părinții sufletești sau duhovnicești ai celor doi miri. Pentru miri, căsătoria și, mai ales, cununia religioasă înseamnă o renaștere spirituală, nașterea unei familii, pentru care este nevoie de părinți, așa cum pentru nașterea fizică este nevoie de părinți. În sensul acesta, Biserica cere ca nașii să îndeplinească anumite condiții: în primul rând, aceștia trebuie să fie ortodocși, apoi trebuie să fie cununați întreolaltă și să aibă o viață morală ireproșabilă pentru a putea fi exemple pentru finii lor. De asemenea, se recomandă ca nașii să fie mai în vârstă decât mirii, pentru a fi cu adevărat părinți sufletești, având o experiență de viață din care să împărtășească și celor doi tineri. Nași sau nuni pot fi și rude apropiate: frați, surori, veri, cumnați; părinții nu pot fi nașii propriilor lor copii.

Nășia de Cununie ca și cea de Botez creează rudenie spirituală care constituie impediment la căsătorie între aceste rude. În legătură cu nășia, ar mai fi de amintit obiceiul frumos, străvechi și românesc, ca finii să sărute mâna nașilor, ca semn văzut al respectului datorat.

Nicolae D. Necula, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, Editura Europartner, București, s.a., p. 154-161.

Poesis - Poesis - Poesis

Vorbirea de Dumnezeu

de Pr. Mircea Fusaru
Sighișoara, jud. Mureș

E greu să spui ceva de Dumnezeu când tu, în nopți, nu ai vorbit cu El, când, zile lungi, n-ai ascultat, la fel, cuvântul Lui nemăsurat. E greu să spui ceva adânc de crini, sau de orice-a venit, atins de gura Lui cum nu atinge gura nimănui, cât încă n-ai primit răspuns de ce în tot ne-nconjoară, și în crini, vorbește neîncetat și cu putere, răspunde și întreabă, cheamă, cere și, totuși, îl aud așa puțini.

Când îți ridici privirea udă-n grindă și taci și-n pumni genunchii strângi și vrei și nu mai poți să plângi că tatăl tău e mort, întins în tindă; când stai pe sală de spital și-i noapte și-n brațe-l ții pe cel mai mic din toți, sau când ești umilit, atuncea poți să-auzi și să-nțelegi cu câte șoapte, cu câte graiuri cald te înconjoară puterea Celui mult necunoscut, cum îți vorbește-n tot ce a făcut, în crinii cei mai palizi, bunăoară.

Ascultă-mă ce-ți spun, copilul meu - cât nu s-a sfâșiat ceva ce-n tine, departe de-nțelesul Lui te ține, e greu să spui ceva de Dumnezeu.

Chilia din suflet

de Mirela Petric
Alba Iulia

În chilia cea din suflet mă însingurez mereu, Prin fereastra ca o cruce privesc către Dumnezeu; Mă zărește și ascultă acum rugăciunea mea, Îmi adâncește iubirea și-apoi binefacerea.

Cele văzute afară le văd prin această cruce, Mă rog Domnului să-mi dea poverile ce pot duce, Să m-ajute cu puterea-I a răzbate-n drumul meu, Prin lumea plină de patimi, străină de Fiul Său.

A vieții mele cruce, s-o port cu Hristos aș vrea, să nu simt ce e durerea, cunoscând doar dragostea pentru Fiul și iubire pentru cel de lângă mine; El mi-alină suferința și îmi dă zile senine.

Cu Domnul fiind alături, crucea nu îmi pare grea, căci El ia asupra-I greul, ușurând sarcina mea. M-adapă din ape limpezi ca nicidecum să nu-nsetez, făurind trăirea-mi vie, în Raiul cel Sfânt să cred.

Cartea lunii

Identitate și interferențe spirituale în lumea de azi. Conferințele din tabăra de toamnă „Părintele Teofil Păraian”

Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 442
Anul: 2019

Sărbătoarea tâlharilor

Cu timpul, s-a ajuns la înțelegerea că unele grupări de tâlhari nu luptă pentru un scop meschin, ci pentru o cauză nobilă: *jefuirea bogaților și oferirea prăzii materiale celor săraci*. Lupta dintre bogați și bandiți a reprezentat la toate popoarele un *leit-motiv* ce îl vom regăsi încrustat adânc în lirica și folclorul popular. În aceste condiții, unii tâlhari renumiți au primit numele de *haiduci*. Erau considerați a fi superiori tâlharilor de rând, dar care foloseau aceeași metodă: *furtul*. Haiducii au jucat un rol important în istoria poporului român, mai ales prin lupta lor împotriva negustorilor evrei și greci care se îmbogățeau de pe urma poporului nostru (perioada fanariotă), prin cărdășia și intrigile lor cu boierii care îi adăposteau dimpreună cu prada lor (o astfel de „relație” este creionată literar de către Radu Rosetti, în povestirea *Haiduc și tâlhar*), prin ajutorul oferit unor domnitori români pentru a stopa invaziile popoarelor străine (spre exemplu, banda haiducului Baba Novac, alături de Mihai Viteazul, atacă de mai multe ori, în anul 1595, caravanele cu provizii ale Pașei Hasan) etc.

Cu toate acestea, haiducii, chiar dacă mulți dintre ei erau tâlhari de rând și nu ezitau să prade pe oricine, au devenit niște eroi folclorici pentru lupta lor împotriva bogaților asupritori sau pentru faptele generoase către cei nevoiași. Faptele lor „mărețe”, hiperbolizate pe alocuri, au rămas în tradiția populară românească prin balade, cântări și povestiri. Cu toate acestea, putem afirma, prin cuvintele criticului și istoricului literar Dan Horia Mazilu, că „haiducii sunt niște tâlhari mântuiți de imaginarul popular” (Daniel Dieaconu, *Tălăria și haiducia la români. Jefuitorii cu arme*, Edit. Universitară, București, 2014, p. 8-24; Bogdan Vătavu, „Boierii și haiducii: de la dușmănie la cărdășie”, în *Seminatores in artium liberalium agro. Studia in honorem et memoriam Barbu Ștefănescu*, Edit. Muzeului Țării Crișurilor - Edit. Academiei Române, Oradea, 2014, p. 81-90).

Oricum, după cum spuneam și mai sus, suntem de părere că majoritatea haiducilor și a tâlharilor jefuiau pentru bunăstarea lor materială și puțini dintre ei îi cruțau sau îi ajutau pe cei săraci. Din toate aceste obiceiuri meschine, cel care

avea de suferit era omul simplu, care cu greu se refăcea după ce pierdea o parte din averea sa. În viața satului românesc, hoția era văzută ca o boală: „Tălhar. E o boală a unor oameni, care nu-s sătui și nu-s liniștiți până nu fură ceva ori de unde și de la oricine” (George Bujorean, *Boli, leacuri și plante de leac cunoscute de țărânimea română*, Edit. Asociațiunii Astra, Sibiu, 1936, p. 140). De aceea, Sărbătoarea tâlharilor reprezintă un moment în care se închină rugăciuni lui Dumnezeu pentru descoperirea și prinderea hoților sau pentru ca cineva posedat de acest viciu să se vindece, dar și o zi în care se speră recuperarea unor pagube materiale. Ziua celebrării acestei sărbători nu este una întâmplătoare. În data de 11 noiembrie, Biserica Ortodoxă îl prăznuiește pe Sfântul Mare Mucenic Mina, un ostaș din garda imperială care a refuzat închinarea la idoli și care a fost martirizat în timpul domniei Împăratului Maximian (286-305). În secolele următoare, notorietatea sa în ceea ce privește protecția pe care o oferă victimelor jafurilor și tâlhăriilor a străbătut întreaga lume

creștină. Acest lucru se vede din faptul că Împăratul bizantin Constantin cel Mare a construit un întreg oraș fortificat, *Abu Mena* (aflat astăzi în patrimoniul UNESCO), pe malul lacului Mareotis din Alexandria Egiptului, în cinstea Mucenicului Mina, sau din descoperirile arheologice care au scos la iveală oale de lut purtând chipul sfântului, în Occidentul creștin.

Sărbătoarea tâlharilor, bineînțeles, este marcată de câteva ritualuri specifice. În primul rând, femeile merg la biserică pentru a se ruga Sfântului Mina și pentru a pune să ardă lumânări cu capul în jos, cu scopul de a se întoarce înapoi paguba, precum lumânarea. Tot acum, există credința conform căreia, prin rugăciune, se poate face dezlegarea de anumite blesteme. Ritualul lumânărilor și al rugăciunilor sunt întreprinse și de fetele tinere cu scopul de a se căsători cât mai repede. De asemenea, folcloristul Tudor Pamfile vorbește despre toate acestea ca fiind obiceiuri generalizate specifice Sărbătorii tâlharilor și care se află în legătură directă cu cinstirea Sfântului Mucenic Mina: „Bisericele cu hramurile Sfântul Mina, în

zilele hramului se umplu de pelerini de prin vecinătate, care vin cu bani, odoare și ce le mai trebuie spre a plăti cu acestea sărindare și acatiste, «pentru mărițiș, pentru blăstăm, pentru vrăjbire, pentru moarte de om, pentru năpaste», pentru ca «să se aleagă» într-un fel, în timpul celor patruzeci de zile!” (Tudor Pamfile, *Sărbătorile de Toamnă și Postul Crăciunului. Studiu etnografic*, București, Librăriile SOCEC, 1914, p. 110). Mai trebuie menționat faptul că în această zi, chiar și cei mai temuți tâlhari, se fereau să jefuiască sau să prăduiască în vreun fel pe cineva.

Astăzi, prin satele românești, mai întâlnim o serie de așa-numite „furturi ritualice”: al miresei, al toacei, al firului de busuioc din mănunchiul preotului care vine să sfințească gospodăria, al legăturilor de la cei adormiți pentru farmece etc. Mai mult decât atât, în zonele în care au activat cei mai renumiți haiduci, de Sărbătoarea tâlharilor, unii bărbați formează bande ritualice de tâlhari, păstrând astfel vii file de legendă din istoria poporului nostru.

Andrei Motora

Glasul Evangheliei

Una decembrie oferă lumii prilejul inocenței, îi oferă prilejul de a accede în „zona sfântă a candorii” (...) Acum totul este, parcă, mai bogat în taină și frumos; acum toate așteaptă ca „lumea vagă și lăncetândă” să fie atinsă de bunătațea, de smerenia, de blândețea, de candoarea Fiului lui Dumnezeu, pentru ca lumea însăși să devină „una limpede și blândă”. Căile prin care divinitatea se exprimă în lume sunt atât de surprinzătoare, încât, de bună seamă, ești nebun dacă pretinzi că le cunoști în totalitate, dar și mediocru, imbecil și stupid dacă le ignori. Așa este divinitatea, așa este Fiul lui Dumnezeu: „ca un zefir care adie a liniște și pace, adie a bucurie și speranță, a dragoste între oameni, între religii îndeosebi, a împăcare și restaurare (n.n.), deasupra lumii devastate”. Pentru că, din perspectiva religios-morală, lumea în care ne ducem veacul este cum nu se poate mai devastată: devastată de patimă și ură, de exclusivism și particularism patologic, de tot soiul de pericole și amenințări mai mult sau mai puțin iminente, devastată de sincretism, de propovăduirea proorocilor mincinoși, de ignoranță, de fariseism ș.a.

Duminica a 28-a după Rusalii (Ev. Lc. 14, 16-24)

Duminica dinaintea Nașterii Domnului (Ev. Matei 1, 1-25)

Duminica după Nașterea Domnului (Ev. Matei 2, 13-23)

Refuzul celor chemați, întâi, să participe la Cină este simptomatic naturii umane postadamice. Pentru că orice chemare este un apel la

inițiere și la mortificare a banalului, a cotidianului, a preocupărilor exclusiv lumești, un apel la renunțarea la pofte și deprinderi concupiscente ș.a. Degeaba, în contemporaneitatea noastră pătimasă și arghirofilă, trimișii stăpânului (citește: și unii dintre slujitorii sfintelor altare) îi cheamă la cină pe oameni – refuzul va fi același. Atâta doar, că s-au înmulțit cauzele și s-au diversificat „obiectele pofteilor” și s-a acutizat aplecarea spre cele materiale. Azi, cauzele refuzului nu mai sunt bucata de pământ, perechea de boi, femeia legitimă, ci ele sunt cu totul altele. Este vorba, în speță, despre a nu avea alte preocupări decât a acapara cât mai mult, pe orice cale; de a fi, prin deprinderi și afilieri, mult sub nivelul blajinului și utilului și presupusului bou; de a nu mai interesa, decât de fațadă și pentru a lăsa impresia de onorabilitate, propria femeie, ci de a fi – pentru că, de, se poartă – un „casanova” al tranziției (interminabila și ingrata stare de fapt în care „se-xul” face multe jocuri). Cei care azi acceptă să intre la Cină, fără a fi „siliți” sunt marginalizații și oropsiții, pe nedrept, ai soartei. Aceia de pe urma cărora, chipurile, elitele întâi invitate, trăiesc într-un perpetuu huzur (în aceste condiții este, sau mai bine zis, pare ușor ilar să pretinzi să se „înregimenteze” într-o societate a idealurilor și principilor, a austerității și generozității niște scăpătați). Aceia care nu se dau înapoi să împartă cu alții (pentru că, *Cina este petrecere împreună*) bucata de pâine, dacă va fi nevoie. A acelora pentru care stăpânul, adică Dumnezeu, este cineva;

cineva care trebuie ascultat, respectat, onorat și iubit (...) Până la un loc, putem spune, ne încadrăm în paradigma consecințelor păcatului adamic *in actu*: or, tocmai asta va să „restrucutureze” lucrarea lui Hristos, și anume *conversiunea* metehnelor și a impulsurilor (fie ele și etice) în minunea care surprinde și a prinde inima; adică în a dovedi că nu fi poți altfel, nu parțial lui Hristos, fără a te elibera fie și de „vinovățiile inerente”, abil insinuate în suflul nostru, în consecința noastră, de chiar discursul doar moralizator, dacă nu este urmat și înnobilit de *forța umilinței* și de *minunea ascultării*, ca „reactivitate” superioară a conștiinței conectate la paradigma *schimbării* sinelui bolnav de păcat, în adevărul simplu și curat al *comuniunii*, în bucuria venind din *tihna paradisului (pierdut)*.

Înțelepciunea dumnezeiască a surprins umanitatea și în cauza identității Mântuitorului. Pentru că acolo, „sus”, s-a decis ca El, Mântuitorul, să fie Dumnezeu adevărat și om adevărat. Argumentele sunt limpezi: dacă ar fi fost numai om, „breșă” argumentației era aceea că: *nu este în puterea omului*, oricare ar fi el, să fie un Salvator al lumii; în altă ordine de idei, dacă ar fi fost doar Dumnezeu, natura umană ar fi fost absolut neputincioasă, în încercarea de a „descifra” persoana și misterul unui Mesia de origine, exclusiv dumnezeiască. Tocmai de aceea, a fost rânduit ca Iisus să se întrupeze „la vedere”, ca Dumnezeu și ca om, pentru ca oamenii să poată afla mai ușor cine este, pentru a fi mai ușor

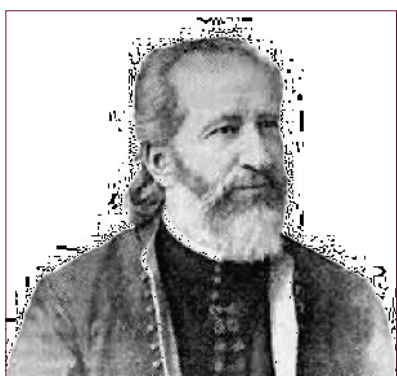
de crezut și pentru a I se accepta învățătura. Și totuși, din viața Lui pământească, dubla identitate a lui Iisus a fost pricina multor reacții contradictorii – ciudat, dar uneori El nu a fost înțeles nici chiar de ucenicii Lui sau de către alți apropiați (explicația este limpede: în această viață, omului îi este cu neputință să acceadă, întru totul, la măreția Tainei). Contradicțiile și, de ce nu, ostilitățile sunt mai accentuate după ingratul veac: „al luminilor”, după revoluția franceză, cum ar zice maeștru Paul Barbăneagră. Pentru că, de atunci omenirea a tăiat mitica scară a lui Iacov și *Istoria se trăiește, aproape exclusiv, pe orizontală*; se trăiește într-o bezna religios-morală cvasigeneralizată (...) Cert este că noi nu trebuie să disperăm, ci să fim încredințați de puterea, de marea milostivire, de iubirea lui Dumnezeu, în speță a Fiului Său. Cel Care, prin tot ceea ce a făcut și învățat, a refăcut „scara urcării noastre către cer”. Pentru că știut este că, între Mesia Cel proorocit și Iisus, identitatea este deplină (și) absolută.

Despre Irod se spune că: „s-a urcat pe tron ca o vulpe, a domnit ca un tigrul și a murit ca un câine” (Klausner: *Iisus din Nazareth*, 1933). Și alte informații vin să susțină, deopotrivă, afirmațiile scripturistice, cât și cele ale scriitorului evreu, trăitor la Paris: Iosif Flavius, Macrobius ș.a. (...) Pruncuciderea a ordonat-o Irod de teama să nu-și piardă tronul. De altfel, nebunia lui Irod a fost una care a întrecut orice „măsură”: a ucis tot ce intra în sfera suspiciunii lui bestia-

le; și-a ucis soția, pe mama soției, și-a ucis cumnații și trei din proprii fii. Credem că, nu întâmplător i-a fost dat Pruncului Sfânt să facă față acestor primejdii; nu întâmplător, pentru că lumea în care a venit, tocmai prin asta a ajuns la limita de jos a decăderii: prin cruzime, prin amploarea păcatelor (carnale, în special), prin idolatrie, prin abrutizare etc. Ori i-a fost rânduit Fiului lui Dumnezeu să cunoască, încă din „fașă”, ceea ce avea de înfruntat. Și, ca un apanaj exclusiv al pedagogiei divine, cu cât răul întâlnit era mai pronunțat, cu atât predica lui Iisus avea să fie mai plină de adevăr, mai învăluită în iubire; cu atât mai mult, se făcea referire la bine și la frumosul moral. Iisus avea să militeze, cu vorba și cu fapta, pentru reabilitarea *naturii umane* (de)căzute întru cele mai de jos ale păcatului – și noi zicem că a reușit. Rămâne ca și noi, cei de azi, să reușim să *renaștem* odată cu El, să creștem odată cu El și, asemenea Lui (întru neprihănire), să credem și să nădăjduim că Nașterea lui Iisus, prin complexitatea și dramatismul și verticalitatea vieții Lui, prin smerenia și bunătațea Lui, au o singură motivare: *iertarea și mântuirea omului*. Doar așa, *adevărul credinței*, iertarea și iubirea lui Hristos, vor excede și preschimba în preludii ale suflului înnobilit toate „filele de istorie legate de suferință și moarte”, și va re(Instaura), spontan, sentimentul iubirii, ca expresie a „reactivității naturale” a *timpului suflătesc* trăit între Buna Vestire și Întrupare.

 Pr. Iosif Zoica

Zaharia Boiu, un luminător al satului românesc

Anal acestă s-au împlinit 185 de ani de la nașterea ilustruului pedagog al secolului al XIX-lea, preotul Zaharia Boiu (1834-1903). Personalitate deosebită, proniatoare pentru învățământul românesc, în urma unei activități prodigioase de o viață, a fost considerat întemeietorul învățământului modern din Transilvania. Horia Teculescu îl numea „cel mai ales fiu al orașului nostru, susținător activ al luptei poporului român din arcul carpatic pentru emanciparea și afirmarea culturală, socială și națională”.

Zaharia Boiu a văzut lumina zilei la 4 martie 1834, în bătrâna Sighișoară, mai precis în casa parohială din cartierul Cornești, care în vremea aceea era locuit de oameni închințați de rânduile feudalo-iobăgești. Moștenind calitățile tatălui său Zaharia, în ceea ce privește munca îndârjită pentru a lăsa ceva concret în urmă, dar și curajul de a lupta pentru apărarea oamenilor săi, în special al celor de la sate, iar de la mama sa Ioana, cea tandrețe plină

de iubire de oameni, nu este nicio clipă de îndoială că se născuse o ființă umană menită să devină un adevărat luminător al poporului român, alături de alți fruntași ai vremii.

Școala primară, învățarea scrisului și a cititului, dar și cele patru operații ale aritmeticii le-a deprins la școala elementară românească, ridicată de însuși tatăl său. A urmat cursurile liceului german „G.D. Teutsch” din Sighișoara, unde în anul 1854 a promovat examenul de bacalaureat, fiind întâiul român care a obținut o diplomă de bacalaureat, chiar cu mențiunea „eximio-modo”.

A devenit dascăl într-o vreme când învățătorii erau ținuți „flămânzi, goi și amărâți”. După o activitate desfășurată la Săcelele Brașovului, în toamna anului 1855, marele Mitropolit Andrei Șaguna l-a chemat la Sibiu pentru a se înscrie la Institutul Pedagogic-Teologic. Având cultură generală temeinică și curiozitate spirituală remarcabilă și dovedind pasiune pentru activitatea didactică, în anul 1859 a fost trimis ca bursier la Universitatea din Leipzig, citadelă a herbartianismului, împreună cu Ioan Popescu, viitorul renumit pedagog român, pentru a-și completa studiile. S-a reîntors în Transilvania pentru a pune în aplicare principiile didactice ale marilor formatori Diesterweg și Pestalozzi, însă într-o manieră originală, ducând o luptă pe tărâm școlar, pentru ridicarea culturală, socială și națională a poporului său.

După ce Zaharia Boiu a fost numit profesor definitiv la Institutul

Teologic Ortodox din Sibiu, funcție deținută până în 1870, a început desfășurarea unei munci intense pentru ridicarea, prin mijlocirea școlii, a poporului de țărani români din starea culturală înapoiată. Documentele vremii destăinuie trista stare școlară: peste 80% din învățătorii diecezei ortodoxe a Transilvaniei nu aveau calificarea necesară, iar locațiile școlare erau improprii. În școală, izvorul de învățatură era *Bucavna*, incapabilă să creeze un proces instructiv-educativ complex. De mulți ani, intelectuali transilvăneni, în frunte cu Mitropolitul Șaguna, preocupăți de necesitatea ridicării nivelului instructiv-educativ al școlilor populare române din Transilvania, susțineau ideea elaborării și tipăririi „cărților școlare bine întocmite”. Zaharia Boiu a avut marele merit de a fi primul din istoria Transilvaniei care a pus bazele învățământului modern în limba română, fiind considerat ctitor al învățământului din Ardeal, realizând aceasta într-o perioadă în care românii de aici erau supuși unei politici inimaginabil de dure de deznăționalizare.

După întoarcerea de la studii, din încredințarea Mitropolitului Andrei Șaguna, în anul 1862, Zaharia Boiu a întocmit un *Abțidariu pentru școlile populare române*, la Tipografia Diecezană, cu 92 de pagini. Oferea, de asemenea, pentru prima dată învățătorilor un îndreptar de predare, fundamentat pe concepții pedagogice realiste: *Manuducere pentru învățători la întrebuintarea Abțidariului*, folosit

și de Ion Creangă. După Abecedarul său au învățat zeci de mii de copii ardeleni din vremea aceea.

Conștient de rolul manualelor didactice în dezvoltarea învățământului elementar, Zaharia Boiu a publicat la tipografia sibiană o *Carte de cetire pentru școlile populare românești*, însuflând un puternic caracter național, cerut de valul de entuziasm stârnit în Transilvania de Unirea din 1859, de literatura românească și de însăși conștiința autorului care se considera cetățean al României. Referindu-se la Școală și la Biserică, într-una din lecții spune: „Mai în toate satele este câte o școală. Școala și Biserica sunt cele mai scumpe averi ale unui sat. Rușine de satul acela ce nu știe prețului și susține Școala”. A mai tipărit manuale de geografie, istorie, fizică, toate considerate moderne pentru acea epocă.

În ceea ce privește activitatea socială și națională desfășurată de Zaharia Boiu, constatăm atașamentul său desăvârșit față de popor, din sânul căruia a ieșit, angajându-se ființial slujirii lui. Eforturile sale s-au orientat mai ales către țărănime, voind să ridice dintre rândurile ei cât mai mulți meseriași calificați. În perioada Războiului de Independență, s-a implicat foarte mult în acordarea de ajutor ostașilor, ajutor care de multe ori mergea până la a-i învăța carte pe cei neștiutori, pentru a putea corespunde cu cei de acasă. Până la sfârșitul vieții, Zaharia Boiu a fost angrenat activ în organele de conducere ale ASTREI, fiind și redactor al revistei *Transilvania*.

Pe plan literar, a scris poezii adunate în volumul de versuri intitulat *Sunete și răsunete*, prin care milita pentru prăbușirea nedreptei granițe care despărțea Ardealul de Țara-mamă – România, și care prin conținutul lor patriotic au devenit foarte populare și în rândul satelor. Interesat de lupta națională a românilor, Zaharia Boiu a tradus în limba germană *Memorandumul Conferinței generale române de la 1881*, cuprinzând cererile românilor din Transilvania către împăratul Franz Josef.

Pe plan bisericesc, Zaharia Boiu s-a impus ca profesor, preot și distins predicator. De la părinții săi a moștenit dragostea pentru patrimoniul trecutului și, ca o cinstire adusă memoriei lor, a publicat un volum de *Cuvântări funebre și memoriale*, în anul 1889. Ostenelile sale oratorice le-a înmănuncheat în trei volume de predici, sub titlul general: *Semințe din agrul lui Hristos*, folosind un limbaj clar, simplu și pe înțelesul tuturor ascultătorilor, care este de fapt graiul credincioșilor, al cărților bisericești și al Sfintei Scripturi. S-a evidențiat ca cel mai mare orator al Transilvaniei din acele timpuri, fiind numit „fala amvonului românesc”.

Rezonând cu mai tânărul său contemporan, Octavian Goga, marele orator, preot și dascăl, deschizător de drumuri în învățământul românesc, a investit toată energia sa în luminarea prin educație a țărânimii, conștient fiind că „satul e cel mai mare rezervor de energie națională”.

 Pr. Ioan Tofan

Călătorind spre Betleem

Postul Nașterii Domnului sau Postul Crăciunului este perioada de patruzeci de zile premergătoare sărbătorii Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Acest post amintește de ajunarea de patruzeci de zile a Prorocului Moise, precum și de postul patriarhilor din Vechiul Testament, care așteptau venirea lui Mesia.

În perioada aceasta a postului, pornim și noi, precum magii, în călătoria spre Betleem, călăuziți fiind de steaua de la Răsărit. Pe acest drum ne va călăuzi lectura din Sfânta Scriptură, din Sfinții Părinți, milostenia, înfrânarea și împlinirea poruncilor lui Dumnezeu. Această împlinire a voii Lui ne dă dreptul de a fi prieteni cu Hristos, prin cunoașterea tainelor dumnezeiești, precum spune Scriptura: „De acum nu vă mai zic slugi, căci sluga nu știe ce face stăpânul său, ci v-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute” (In. 15, 15). Unii consideră, în mod greșit, că împlinind voia și poruncile lui Dumnezeu, și-ar pierde libertatea și ar deveni robi. Însă, dacă nu ne vom asuma din dragoste această „robie” a faptelor bune, vom ajunge cu siguranță robi ai celui rău, stăpâniți fiind de patimi și de păcate. Așadar, suntem puși în situația de a alege și accepta cuvintele Mântuitoru-

lui Care spune: „Fără Mine nu puteți face nimic” (In. 15, 5), sau a-L exclude pe Dumnezeu pentru a face loc suferinței păcatului, care îl distruge treptat pe om, condamându-l la gârbovire sufletească prin patimi și la gârbovire trupească prin boli. Însă, chiar și în cazul omului căzut în păcat, rugăciunea și cuvântul lui Dumnezeu aduc nădejdea iertării, precum au adus-o în sufletul Sfântului Apostol Petru care, deși s-a lepădat de Hristos, s-a căit, „a plâns cu amar” și a redevenit prieten al lui Dumnezeu.

Dacă ne dorim cu adevărat ca în timpul vieții noastre să călătorim spre Hristos, El ne va sta alături și ne va feri de orice pericol. Să ne amintim de magi: ei au venit spre Betleem pe o cale, însă, după ce L-au aflat pe Prunc, nu au mai ales acea cale de întoarcere, ci alta, descoperită lor de Dumnezeu prin glasul îngerului. La fel și creștinul, după ce îl cunoaște pe Dumnezeu, nu se mai întoarce pe drumul care îl duce la vicleanul Irod, adică la păcat, ci îl va ocoli, împlinind poruncile lui Dumnezeu.

Iudeii ar fi trebuit să fie primii martori ai nașterii lui Hristos, dar ei au defăimat darul ceresc trimis de către Tatăl. Magii puteau să ajungă mult mai târziu decât iudeii, întrucât locuiau într-un ținut mult mai îndepărtat. Pe când

locuitorii Betleemului dormeau, magii i-au întrecut în aflarea lui Hristos pe aceștia care auzea despre acest eveniment, proorocit cu mult timp înainte: „Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mai mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpânitor peste Israel” (Mih. 5, 1).

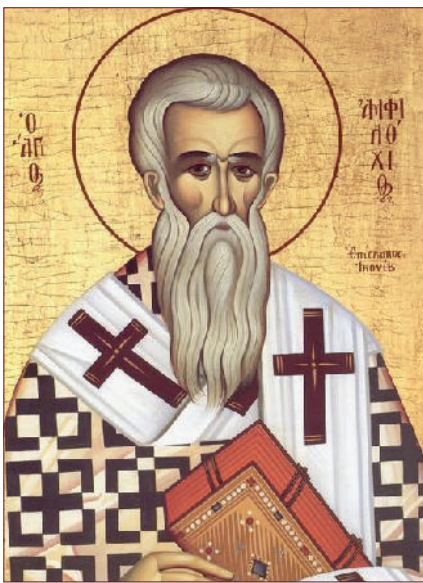
Și noi trebuie să urmăm exemplul magilor, să ne îndepărtăm de păgânătate, pentru a-L vedea pe Hristos, la fel cum și ei s-au îndepărtat de patria lor spre a se întâlni cu El. Părăsind lucrurile lumești, reușim să-L primim pe Soarele Dreptății. Sfântul Ioan Gură de Aur ne îndeamnă și pe noi: „Lasă toate și aleargă la Betleem. De ești păstor și te vei duce acolo, vei vedea Pruncul în peșteră. De ești împărat și nu te duci acolo, porfira nu-ți va folosi la nimic. De ești înțelept, aceasta nu te poate împiedica de a te duce acolo și a te închina Fiului lui Dumnezeu, căci aceasta foarte bine se potrivește cu înțelepciunea. Însă, păzește-te, ca să nu zici ca Irod, numai la arătare: «Și eu voiesc să mă închin Lui» (Mt. 2, 8), iar cu fapta voiești a-L omori. Lui se aseamănă toți cei ce primesc Sfintele Taine cu nevrednicie, căci ei, zice Apostolul, «păcătuiesc față de trupul și de sângele Domnului» (I Cor. 11, 27). Ei au într-inșii un tiran care se împotrivesc Mesei lui Hristos și este mai cumplit decât Irod, adică mamona”.

Să fim bucuroși că, prin nașterea lui Hristos, îl putem primi pe Oaspetele ceresc care vine, din dragoste pentru om, să intre în viața noastră pentru a ușura crucea fiecăruia și a mântui pe omul care îi oferă sălaș în sufletul său. Convinși fiind că prin Nașterea lui Hristos am primit eliberarea din robia păcatului și a morții veșnice, să primim cu bucurie sfântă sărbătoarea Crăciunului, zicând tuturor: „Lăudați și cântați / Și vă bucurați”.

✧ Pr. Adrian Popărlan

Patristica

Sfântul Amfilohie de Iconiu

Sfântul Amfilohie de Iconiu s-a născut în Capadocia, în jurul anului 340. A fost prieten bun cu Părinții Capadocieni, iar studiile le-a urmat la Antiohia, sub îndrumarea celebrului sofist Libaniu. După încheierea studiilor, a ajuns la Constantinopol, unde a devenit avocat. În urma unei nedreptăți de care a avut parte aici, suferind o condamnare lipsită de orice temei sau justificare, după ce a practicat avocatatura aproximativ 6 ani (364-370), a părăsit cariera, retrăgându-se în pustiu și dedicându-se vieții ascetice. Fiind o persoană cultă, era stimat de către contemporanii săi, care se exprima

despre el în termeni plini de admirație. Vasile cel Mare, în anul 373, având mare încredere în el și fiindu-i prieten, îl va hirotoni ca episcop de Iconiu, în Licaonia. În calitate de ierarh, a participat, în anul 381, la Sinodul II Ecumenic din Constantinopol, iar în anul 390 a prezidat Sinodul din Side, în Pamfilia, convocat pentru a-i condamna pe mesalieni sau euhiți. Aceștia constituiau o sectă care vedea în rugăciuni unicul mijloc de mântuire. În anul 394, îl găsim participând la un sinod din Constantinopol. De la această dată, nu mai știm nimic despre el. A fost un episcop echilibrat, cumpătat în vorbe și scris; nu scria și nu vorbea decât cu scopuri bine definite și practice. Era zelos pentru credință, conștiincios în îndeplinirea îndatoririlor, păstor bun și om energic. A fost mai mult păstor de suflete decât filosof și orator.

Sfântul Amfilohie a scris mult, dar numai puține din scrierile lui s-au păstrat în întregime. Amintim în sensul acesta o epistolă, scrisă în numele Sinodului din Iconiu de la 376, în care ierarhul tratează despre dumnezeirea Sfântului Duh. Lucrarea este îndreptată împotriva pnevmatomahilor. Totodată, de la el a rămas un poem *Către Seleucos*, nepotul generalului Traian, pe care îl îndemna la muncă și virtute. Tot în această

lucrare tratează probleme trinitare și hristologice. Deși poemul era cuprins între operele lui Grigorie de Nazianz, critica mai nouă îl atribuie lui Amfilohie. Lucrarea a fost primită în colecția canoanelor bisericești și, prin urmare, are o autoritate însemnată. S-au păstrat opt cuvântări, în care sunt cuprinse cuvântarea la înjumătățirea praznicului și omiliile descoperite de Holl și Ficker. Aproape în întregime s-a păstrat și lucrarea sa intitulată *Contra encratiștilor* (cei care se abțineau de la căsătorie, vin și mâncare cu carne). Lucrarea *Despre Duhul Sfânt*, pe care o amintește Fericitul Ieronim, s-a pierdut. De asemenea, s-au pierdut și câteva omilii și epistole.

Inspirându-se din teologia Sfântului Vasile cel Mare, ierarhul din Iconiu insistă asupra distincției nete între cele două firi ale Mântuitorului Hristos: omenitatea Sa nu a fost creată printr-o decădere din Dumnezeu, la fel cum nici dumnezeirea Sa nu depinde de un progres al omului.

Sfântul Amfilohie de Iconiu a murit probabil în anul 403, iar Biserica Ortodoxă îl prăznuiește la data de 23 noiembrie a fiecărui an.

Constantin Voicu, Lucian Dumitru Colda, *Patrologie*, vol. II, București, Editura Basilica, 2015.

Actualitatea creștină

● Proiectul inedit al unui preot pentru românii din Viena a fost dus la bun sfârșit

Peste 40 de familii de români au primit la începutul acestei luni cheile noilor locuințe din „blocul românilor”, situat în proximitatea Parcului vienez „Prater”. Proiectul, dedicat exclusiv comunității românești din Viena, a fost susținut financiar de către primăria orașului.

În urmă cu șase ani, cu binecuvântarea Mitropolitului Serafim al Germaniei, părintele Emanuel Nuțu a înaintat autorităților vieneze, împreună cu arhitecții Georg Baldass și Mihaela Ionescu, planul proiectului. Oficialitățile, fiind impresionate de modul de împreună-viețuire gândit și mai ales de implicarea socială a acestui proiect, au oferit o subvenție pentru construcție, ceea ce a avut ca rezultat locuințe bine realizate. După munca asiduă de ani de zile, proiectul a fost finalizat, iar locatarii s-au mutat în locul cunoscut deja ca „blocul românilor”.

Ziua recepției a încununat o muncă intensă depusă de inițiatorii și coordonatorii proiectului, pe parcursul celor șase ani cât a durat șantierul, o zi care a dovedit încă o dată că, acolo unde este gând curat, rugăciune și multă osteneală, Dumnezeu pune mila Sa și se pot face lucruri frumoase pentru oameni.

Noile locuințe au fost construite în vecinătatea bisericii românești din Viena, aflată încă în proces de edificare. La parterul blocului vor funcționa o grădiniță creștină, un magazin bisericesc și unul de produse tradiționale românești, un birou al Agenției de Pelerinaje al Patriarhiei Române, precum și spații comune pentru socializare.

„Așa ia naștere un colțor de Românie, așa încercăm o reînviere a satului românesc, unde toți se cunosc și comunică de la suflet la suflet”, a spus preotul comunității românești.

Basilica.ro

Creștini, știati că... ?

● În Postul Crăciunului se face adesea dezlegare la pește?

În această perioadă, adesea, se pune următoarea întrebare: „De ce se mănâncă atâta pește în Postul Crăciunului? E o îmbuibare. Nici nu simți că postești!”. Gândindu-ne puțin, ne vom aminti că, în urmă cu ceva timp, în cele 40 de zile de ajunare se fixaseră doar două sau trei asemenea dezlegări. Probabil, de aceea apare o astfel de confuzie. Să lămurim, așadar, ce e cu „atâta pește” în această perioadă.

Rânduilele din *Tipicul cel Mare*, *Pravila Mare* ori *Canonul 20* al Sfântului Nichifor Mărturisitorul prevăd că în Postul Nașterii Domnului se ajunează în zilele de luni, miercuri și vineri: consumăm fie legume, fie fructe, uscate ori fierte, dar fără untdelemn. Marțea și joia se pot mânca fierturi cu untdelemn, iar în fiecare sâmbătă și duminică, până în data de 20 decembrie, se dezleagă la pește și vin. Mai dezlegăm la pește în zilele de luni, marți și joi numai la proslăvirea unui sfânt „cu doxologie mare”. Prin decizia luată de Sfânta noastră Biserică, datele în care se consumă pește s-au marcat cu un semn grafic distinct. Prin urmare, apariția mai multor dezlegări la pește nu este o invenție sau un pogorământ făcute pentru a ușura postirea. Practic, s-a revenit la rânduiala prevăzută de vechile legiuri liturgice statornicite de Sfinții Părinți.

Tipicul grecesc permite consumul de pește în toate zilele în afară de miercuri și vineri și de ultima săptămână a postului. La fel, în unele tipice din Biserica slavă se îngăduie peștele aproape în toate zilele Postului Crăciunului, hotărâre datorată, probabil, condițiilor climatice extreme din anumite părți ale Rusiei pravoslavnice. Biserica Ortodoxă Română rămâne cea mai echilibrată, păstrând fidel așezările dumnezeieștilor părinți. Așadar, este mult pește în Postul Nașterii Domnului? În cazul credincioșilor mai zeloși, nu cred că dezlegarea presupune obligativitatea consumului. În plus, prețul peștelui a devenit chiar de lux pentru buzunarele multor români, care nu-și pot permite să-l cumpere în toate zilele cu dezlegare.

A doua chestiune ce se cere lămurită: când mâncăm „fructe de mare” în post? Acestea nu reprezintă alimente vegetale, ci anumite specii de crustacee, moluște – deci animale marine ori de apă dulce, folosite în alimentație. Consumul așa-ziselor fructe de mare trebuie legat de zilele în care Biserica face dezlegare la pește. Altfel procedând, ne-am îndepărta de echilibrul rânduielilor Ortodoxiei românești. Dar, întâi de toate, în post să nu uităm a încerca să ne hrănim mai mult cu Dumnezeu.

✧ Arhim. Mihail Daniliuc

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei Octombrie 2019

Marți, 1 octombrie ❖ La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, a participat la festivitatea de deschidere a noului an universitar și a oficiat slujba de *Te-Deum*. De asemenea, cu prilejul *Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice*, a efectuat o vizită pastorală la Așezământul social „Sfântul Apostol Andrei” din Bărbant, județul Alba.

Miercuri, 2 octombrie ❖ A efectuat vizite pastorale în două parohii din protopopiatul Luduș, însoțit fiind de către părintele protopop Lucian Voșloban.

Joi, 3 octombrie ❖ A efectuat vizite pastorale în două parohii din protopopiatul Alba Iulia, însoțit fiind de către părintele protopop Teofil Slevaș. De asemenea, a poposit în mijlocul obștii monahale a Mănăstirii „Buna Vestire” de la Pătrângenii, protopopiatul Alba Iulia.

Duminică, 6 octombrie ❖ A asistat la Sfânta Liturghie săvârșită la Mănăstirea „Buna Vestire” de la Pătrângenii și a rostit cuvântul de învățătură.

Luni, 7 octombrie ❖ În Sala „Sfântul Ierotei” din incinta Centrului eparhial, a prezidat examenul de capacitate preoțească, sesiunea de toamnă.

Marți, 8 octombrie ❖ La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, a prezidat conferința preoțească de toamnă la care au participat preoții din protopopiatele Alba Iulia și Sebeș.

Joi, 10 octombrie ❖ În Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, a oficiat Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria-Irina, fiica părintelui Oliviu Botoi, consilier cultural al Arhiepiscopiei Alba Iuliei.

Duminică, 13 octombrie ❖ A oficiat slujba de resfințire a bisericii și Sfânta Liturghie în filia Valea Barnii, parohia Mogoș Cojocani, protopopiatul Câmpeni. La sfârșitul slujbei, preotul paroh Adrian Napău a fost hirotesit *sachelar*, iar binefăcătorii sfântului locaș de închinare au primit *Diplome de aleasă cinstire*. De asemenea, a săvârșit slujba de binecuvântare a capelei mortuare din parohia Valea Dobrii, protopopiatul Câmpeni.

Luni, 14 octombrie ❖ De hram, a liturghisit la Schitul „Sfânta Cuvioasă Parascheva” de la Subpiatră, protopopiatul Câmpeni.

Marți, 15 octombrie ❖ În Catedrala *Reîntregirii*, a oficiat slujba de *Te-Deum*, cu prilejul aniversării a 97 de ani de la încoronarea primilor Suverani ai României întregite – Majestatea Sa Regele Ferdinand și Majestatea Sa Regina Maria. De asemenea, în parohia Cugir II, protopopiatul Sebeș, a săvârșit slujba înmormântării vrednicului de pomenire părinte Ioan Oltean.

Miercuri, 16 octombrie ❖ În protopopiatul Reghin, a prezidat Conferința preoțească de toamnă.

Joi, 17 octombrie ❖ În protopopiatul Târgu-Mureș, a prezidat Conferința preoțească de toamnă.

Vineri, 18 octombrie ❖ La Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” de la Sighișoara, a prezidat conferința preoțească de toamnă la care au participat preoții din protopopiatele Sighișoara și Târnăveni.

Sâmbătă, 19 octombrie ❖ În municipiul Aiud, a participat la ședința festivă de deschidere a lucrărilor celei de-a 113-a Adunări Generale a Asociațiunii ASTRA și a rostit o alocuțiune. Seara, a primit delegația ce a însoțit racla cu cinstitele moaște ale Sfintei Mironosițe și întocmai cu Apostolii Maria Magdalena, aduse de la Mănăstirea Drăgănești-Vlașca (județul Teleorman), și a luat parte la procesiunea cu sfintele moaște în jurul Ansamblului Catedralei arhiepiscopale, adresând, apoi, credincioșilor prezenți un cuvânt de învățătură.

Duminică, 20 octombrie ❖ A oficiat Sfânta Liturghie în parohia Totoi, protopopiatul Alba Iulia, păstorită de către părintele protopop Teofil Slevaș. Seara, la Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, a slujit Vecernia mare cu Litie.

Luni, 21 octombrie ❖ De sărbătoarea Sfinților Cuvioși Mărturisitori Visarion și Sofronie și a Sfântului Mucenic Oprea, a liturghisit, în sobor arhieresc, pe scena special amenajată în fața Catedralei arhiepiscopale din Alba Iulia.

Marți, 22 octombrie ❖ În Catedrala *Reîntregirii*, a oficiat o slujbă de mulțumire și a rostit o meditație duhovnicească, cu prilejul plecării delegației ce a însoțit racla cu cinstitele moaște ale Sfintei Mironosițe Maria Magdalena. De asemenea, a săvârșit slujba de binecuvântare a casei parohiale din parohia Galda de Sus, protopopiatul Alba Iulia. La sfârșitul slujbei, preotul paroh Alexandru Rusu a fost hirotesit *sachelar*.

Joi, 24 octombrie ❖ În protopopiatul Luduș, a prezidat Conferința preoțească de toamnă. De asemenea, a oficiat slujba de binecuvântare a casei parohiale din parohia Sărmășel-Gară, protopopiatul Luduș. La sfârșitul slujbei, preotul paroh Constantin Gavra a fost hirotesit *sachelar*.

Sâmbătă, 26 octombrie ❖ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” de la Dumbrava, protopopiatul Aiud, care, în această zi, și-a sărbătorit hramul.

Duminică, 27 octombrie ❖ De sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, în Altarul de vară al Catedralei Patriarhale, a liturghisit, în sobor arhieresc, condus de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Luni, 28 octombrie ❖ În Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, a participat la ședința solemnă, iar în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală la ședința de lucru ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Marți, 29 octombrie ❖ La Muzeul icoanelor și al cărților vechi din Alba Iulia, *Museikon*, a vizitat expoziția *Descânt* a pictorului Marcel Lupșe din Bistrița.

Miercuri, 30 octombrie ❖ La Centrul eparhial, a primit vizita doamnei Mihaela-Viorica Rușitoru, cercetător la Fundația Europeană pentru Știință (Strasbourg) și profesor asociat la Universitatea Franche-Comté din Besançon și la Universitatea din Helsinki.

A consemnat
Eugen Bărbăian
Secretar eparhial

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a resfințit biserica din parohia Băla, protopopiatul Târgu-Mureș

În ziua de 3 noiembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a oficiat slujba de resfințire a bisericii cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din parohia Băla, protopopiatul Târgu-Mureș. Slujba a continuat cu Sfânta

Liturghie, în cadrul căreia, la momentul potrivit, tânărul Dan Tofan a fost hirotonit diacon.

Comuna Băla a fost atestată documentar, pentru prima dată, în anul 1327. Biserica parohială a fost construită

în jurul anului 1883, arhitect fiind Gheorghe Donaub din Bistrița. Între anii 2007-2019 s-au realizat ample lucrări de renovare exterioare și interioare, inclusiv pictura în tehnica *fresco*.

Credincioșii mureșeni s-au bucurat de întâlnirea cu Arhipăstorul lor în această zi minunată de toamnă. Pentru bogata sa activitate pastorală, începută în anul 1984, părintele paroh Constantin Miron a fost hirotesit *iconom-stavrofor*, iar binefăcătorii sfântului locaș au primit *Diplome de aleasă cinstire*.

Arhid. Rafael Orzeiu

Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat Sfânta Liturghie în parohia Deda, protopopiatul Reghin, județul Mureș

Duminică, 10 noiembrie, Înaltpreasfințitul Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia Deda, protopopiatul Reghin. Comunitatea credincioșilor dreptslăvitore de aici este păstorită de către vrednicul părinte Gabriel Fărcaș.

Localitatea Deda și implicite Ortodoxia pe aceste plaiuri mioritice sunt atestate și de inscripțiile de pe icoanele „Adormirea Maicii Domnului”, ce datează din anul 1592, și „Deisis”, datând din anul 1607. În prezent, aceste

icoane se află în actuala biserică parohială.

Șiruri de tineri, îmbrăcați în costumele tradiționale românești din zonă, l-au întâmpinat pe Întâistătătorul Eparhiei de Alba Iulia cu pâine și

sare și cu tradiționalele urări de bun venit, ieșite din gura pruncilor, astfel instalându-se o atmosferă pitorească, specifică satului românesc.

Arhid. Rafael Orzeiu

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a celebrat Dumnezeiasca Liturghie la biserica Spitalului Județean de Urgență Alba

În Duminica a 26-a după Rusalii, 17 noiembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavri-

il”, aflată în incinta Spitalului Județean de Urgență Alba.

Acest locaș bisericesc s-a construit în formă de cruce greacă înscrisă, între anii 2013-2015, ctitori fiind domnul Mihai Oancea și familia.

Pictura a fost realizată în tehnica *fresco* de către pictorul Dorin Slevaș, iar în data de 30 mai 2015, biserica a primit pecetea sfințeniei.

În cuvântul de învățătură, Înaltpreasfinția Sa a spus: „Dumnezeu, Părintele nostru ceresc, știe de noi și ne veghează neîncetat, oriunde și oricând. El, Care știe de firele de păr din capul nostru și de vrabia de pe acoperișul casei, cu atât mai mult are grijă de noi, faptele Sale, create după chipul Său și răscumparate cu prețul sângelui lui Hristos”.

Arhid. Rafael Orzeiu

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu Botoi;
Redactori: Pr. Nicolae Aloman; Andrei Motora;
Colaboratori: Pr. Petrișor Muntean, Arhid. Rafael Orzeiu, Pr. Ioșif Zoica;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2019 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxele poștale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Conceptie grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman